

DZIENNIK ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI

WYCHODZI 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

WYDAWCA: ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ŁÓDŹ, PLAC WOLNOŚCI NR 14, POKÓJ NR 14, TELEFON 218-03

PRENUMERATA:

kwartalnie	Zł. 3.—
półrocznie	„ 6.—
rocznie	„ 12.—
pojedynczy zeszyt	„ 1.—

CENY OGŁOSZEŃ:

1 strona przed tekstem .	Zł. 150.—
1/2 „ „ „ .	„ 80.—
1 „ za tekstem . . .	„ 100.—
1/2 „ „ „ . . .	„ 60.—
drobne po 10 groszy za wyraz.	

Treść zeszytu 4-go z dnia 15 kwietnia 1937 roku.

---

1. Stanisław Kempner — Organizacja Miejskiej służby zdrowia w Łodzi	197
2. Program Zjazdu Lekarzy Powiatowych i Lekarzy miast wydzielonych Województwa Łódzkiego w dniach 26 i 27 kwietnia 1937 roku	206
3. Adam Wysocki — Z zagadnień odciążenia ludności w dziedzinie obo- wiązków meldunkowych	208
4. Współpraca Zarządu Miejskiego w Łodzi z Ubezpieczalnią Społeczną w dziedzinie walki z gruźlicą	211
5. Protokół 7 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 3 marca 1937 roku	216
6. Protokół 8 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 10 marca 1937 roku	225
7. Protokół 9 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 16 marca 1937 roku	236
8. Wykonanie budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi za 11 miesięcy 1936/37 r. za czas od 1 kwietnia 1936 roku do 31 marca 1937 roku	248
9. Sprawozdanie finansowe Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od 1 kwiet- nia 1936 roku do 31 marca 1937 roku	250
10. Kronika: I. Ogólna. II. Z życia Samorządu Miejskiego w Łodzi	251
11. Nekrologi	261
12. Ruch służbowy pracowników etatowych Zarządu Miejskiego w Łodzi za miesiąc marzec 1937 roku	261
13. Obwieszczenie	263
14. Ogłoszenia	263

STANISŁAW KEMPNER

Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego
Zarządu Miejskiego w Łodzi.

ORGANIZACJA MIEJSKIEJ SŁUŻBY ZDROWIA W ŁODZI.

(NA MARGINESIE ZJAZDU LEKARZY POWIATOWYCH I LEKARZY MIAST
WYDZIELONYCH WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO.)

Zagadnienia zdrowia publicznego na obszarze województwa łódzkiego są już od szeregu lat przedmiotem obrad zjazdów lekarzy powiatowych i lekarzy miast wydzielonych. Zainaugurował je w r. 1922 zjazd w Łodzi. Po dłuższej przerwie, w roku 1929, odbył się drugi podobny zjazd, również w Łodzi. Począwszy od roku następnego, zjazdy odbywały się w różnych miastach województwa. Tak więc, w 1931 roku obradował zjazd w Piotrkowie, w 1932 roku — w Kaliszu, w 1933 roku — w Wieluniu, w 1934 roku — w Radomsku. Obecnie, a mianowicie w dniach 26 i 27 kwietnia br. odbędzie się kolejny zjazd w Łodzi.

Jeżeli chodzi o charakter zjazdów, to daje się spostrzec pewną, bez wątplenia korzystną ewolucję. O ile bowiem zjazdy, aż do roku 1933 nie wykraczały poza ramy informacyjno-sprawozdawcze, o tyle już zjazd w Radomsku, odbyty w roku 1934, uwzględnił w programie swoich prac zagadnienia specjalne, a mianowicie, sprawę zaopatrzenia ludności w wodę oraz sprawę higieny szkolnej. W większym jeszcze stopniu ten nowy charakter prac zjazdowych przyświeca mającemu się odbyć kolejnemu zjazdowi w Łodzi, program tego zjazdu przewiduje bowiem 10 referatów specjalnych, obejmujących zagadnienia profilaktyczno-sanitarne oraz zagadnienia społeczno-lekarskie.

Tak pomyślany zjazd ma niewątpliwie głębsze znaczenie. Istotą wszelkich zjazdów jest wymiana myśli i wymiana doświadczeń. Dzielanie się wzajemnym dorobkiem jest zwłaszcza pożądane wówczas, gdy teren pracy i doświadczeń jest zróżniczkowany. A przecież województwo nasze pod względem struktury ekonomicznej i socjalnej stanowi twór złożony, a tej jego budowie odpowiada różnorodność i złożoność zagadnień zdrowia publicznego. Inaczej kształtują się te zagadnienia w środowisku wielkomiejskim, inaczej — w małych miastach, inne wreszcie oblicze posiadają te zagadnienia na wsi. Te pozornie odrębne zagadnienia tworzą nierozzerwalną całość, nie tylko dlatego, że dotyczą wspólnego skarbu, jakim jest zdrowie ludności, ale i z tego względu, że płynność demograficzna, wyrażająca się w wędrówkach ludności ze wsi do miast, a w pewnej mierze i z miast

na wieś, sprowadza problemy zdrowotności miast i wsi do wspólnego mianownika.

Zarząd Miejski w Łodzi, doceniając w ten sposób znaczenie zjazdu, współdziałał z Wydziałem Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w dziele organizacji Zjazdu. Z zainteresowaniem przedstawiciele Łodzi śledzić będą tok obrad zjazdowych, które ukażą dorobek naszej najbliższej prowincji na polu walki o zdrowie ludności jak i czekające na zaspokojenie potrzeby w tej dziedzinie. A równocześnie samorząd łódzki poczuwa się do obowiązku podzielenia się z uczestnikami Zjazdu swoimi doświadczeniami w zakresie służby zdrowia, co też będzie przedmiotem niniejszego artykułu.

Łódź, miasto przemysłowe, rozwijające się w przeciągu wieku z małej miejsciny, liczącej kilkaset mieszkańców, do rozmiarów przeszło półmilionowego grodu, poświęcała w swym zawrotnie szybkim rozwoju zbyt mało uwagi zagadnieniom zdrowia, a o stosunku carskich władz do tego zagadnienia nie ma potrzeby pisać, gdyż wszyscy dobrze wiedzą, dokąd pieniądze z przedwojennej Łodzi były wywożone i na jakie cele obracane. Wystarczy wskazać, że jeszcze w 1914 roku Łódź nie posiadała żadnych miejskich urzędów sanitarnych i leczniczych, a to co istniało było dziełem filantropii i akcji charytatywnej.

Zręby pod organizację miejskiej służby zdrowia położył w r. 1915 Miejski Komitet Obywatelski, tworząc sekcję sanitarno-szpitalną, która następnie za czasów okupacji niemieckiej w roku 1917 wcielona została do ówczesnego Magistratu w charakterze delegacji zdrowia, a w roku 1919 z chwilą powołania samorządu polskiego przeobraziła się w Miejski Wydział Zdrowia Publicznego. Wydział ten obejmuje swym zasięgiem akcję zapobiegania chorobom zakaźnym i leczenie. Dla wykonywania swych zadań Wydział dzieli się na trzy zasadnicze oddziały, a więc na Oddział Szpitalnictwa (medycyny społecznej), Oddział Sanitarny (higieny ogólnej) i Oddział Weterynaryjny (medycyny zwierzęcej). Tak pomyślana organizacja obejmuje całokształt działalności samorządu m. Łodzi na polu zdrowia publicznego i zapewnia, jak to wieloletnie wykazało doświadczenie, zupełnie normalny rozwój zagadnień leczniczych i profilaktycznych. Dzięki koncentracji w jednym wydziale leczenia i profilaktyki znacznie ułatwiona jest walka z chorobami ostro-zakaźnymi i niemal równocześnie prowadzona jest w Oddziale Sanitarnym i Szpitalnictwa. Kontakt inspektora sanitarnego z inspektorem szpitalnictwa miejskiego znacznie upraszcza procedurę umieszczania ostrozakaźnych chorych w odpowiednich oddziałach szpitalnych. Ta sama współpraca z wynikiem pozytywnym dotyczy również walki z chorobami zakaźnymi (społecznymi) a szczególnie gruźlicą, przymiotem i jaglicą. I na tym odcinku dzięki sko-

ordynowaniu akcji odbywa się normalny proces z jednej strony akcji profilaktyczno-uświadamiającej jeśli chodzi o gruźlików, weneryków i chorych jagliczych, z drugiej — kwestia lokowania tych chorych na oddziałach płucnych szpitali miejskich czy sanatoriów lub też oddziałach wenerycznych i ocznych względnie w izolacji (jaglica) lub kwalifikowania do ambulatoryjnego leczenia.

Włączenie do Wydziału Zdrowia miejskiej służby weterynaryjnej było w rozwoju akcji profilaktycznej w ogóle, a w szczególności w nadzorze nad artykułami spożywczymi, a przede wszystkim mięsa i jego przetworów, mleka i jego przetworów, znacznym krokiem naprzód. Współpraca sanitariusza miejskiego z weterynarią posunęła sprawę kontroli obór i produkcji mleka, tudzież kontrolę miejsc uboju zwierząt i drobiu, stajen, chlewni i gęsiarni, kontrolę miejsc technicznej przeróbki produktów zwierzęcych, kontrolę masarni, jatek, hal oraz sklepów ze sprzedażą ryb. Rozpoczęła się wspólna praca lekarzy higienistów (sanitarnych) i lekarzy weterynaryjnych. Tworzono wspólne komisje, które znacznie łatwiej i prędzej rozstrzygały na miejscu kwestie sporne. Nie można pominąć milczeniem, że dzięki skoordynowaniu w Wydziale Zdrowia służby weterynaryjnej ze służbą lekarską uregulowana została sprawa tzw. „populacji” (przebywanie pod wspólnym dachem, konsekwencje głodu mieszkaniowego). Wydane zarządzenia podniosły stan sanitarny naszych obór, stajen i chlewów, usuwając stamtąd (z pomieszczeń) ludzi.

Widzimy zatem, że organizacja miejskiej służby zdrowia tak zmontowana ma istotny wpływ na najszerzej pomyślane przejawy z dziedziny zapobiegawczo-zdrowotnej.

W szczególności nasz Oddział Szpitalnictwa troszczy się o zapewnienie chorym opieki lekarskiej, pomocy fachowej dla położnic i opiekuje się psychicznie chorymi, ma nadzór nad istniejącymi siedmioma szpitalami, trzema ambulatoriami ogólnymi i dwoma specjalistycznymi, obejmuje swym zasięgiem pomoc w nagłych wypadkach (Pogotowie Ratunkowe), pomoc lekarską obłożnie chorym w domu, umieszczanie chorych w szpitalach miejskich i społecznych itp. związane z lecznictwem sprawy i bezpłatne rozdawnictwo lekarstw.

Do zadań Oddziału Sanitarnego należy:

- 1) Walka z chorobami ostro-zakaźnymi (dur płamisty, dur brzuszny, błonica, płonica itp.), walka z chorobami społecznymi (gruźlica, jaglica, choroby weneryczne).
- 2) Nadzór nad artykułami żywności i przedmiotami użytku (stała kontrola wytwórni i miejsc sprzedaży artykułów żywności i przedmiotów użytku oraz pobieranie prób artykułów żywności i przedmiotów użytku).

3) Akcja sanitarno-policyjna (piecza nad porządkiem i czystością publiczną, nad zaopatrzeniem ludności w wodę, nad usuwaniem nieczystości itp.).

4) Propaganda zasad higieny.

Do spełniania swych zadań Oddział Sanitarny posiada: dwa Ośrodki Zdrowia, 2 miejskie zakłady kąpielowe, Miejską Pracownię Bakteriologiczną, Izbę Odkażającą, Centralną Sekcję do Walki z Gruźlicą, pięć Dozorów Sanitarnych (w tym dwa mieszczą się w Ośrodkach Zdrowia), Prosektorium Miejskie, Poradnię Sportową, Poradnię Przedślubną, Komisję Sanitarno-Techniczną i Dział zaopatrzenia ludności w wodę (22 studnie publiczne).

Oddział Weterynaryjny ma na celu:

- a) prowadzenie w zakresie poruczonym akcji zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych i zapobieganie im;
- b) nadzór weterynaryjny nad miejscami utrzymywania zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego;
- c) badanie mięsa i zwierząt rzeźnych w rzeźniach.

Przy Oddziale istnieją dwa Okręgi Weterynaryjne, stacje trychinoskopowe w rzeźniach, stacja mięsa przywozowego, laboratorium bakteriologiczne, rakarnia, targowisko zwierząt użytkowych oraz tania jatka.

Jak wynika ze schematu organizacyjnego miejskiej służby zdrowia, sprawy fachowe załatwiane są w oddziałach pozostających pod kierownictwem fachowców lekarzy czy to z dziedziny szpitalnictwa, sanitariatu, czy też wreszcie weterynarii.

Sprawy gospodarcze, budżetowe, personalne i administracyjne oraz koordynacja czynności między oddziałami należy do kierownictwa Wydziału.

Trudno w artykule tym omawiać szczegółowo organizację Wydziału Zdrowia, wspominać o wszystkich jego komórkach, sekcjach, komisjach i radach (Rada Szpitalna, Rada Naczelna Walki z Gruźlicą), jakie istnieją. Trzeba stwierdzić, że arsenał urządzeń lekarskich i sanitarnych, jakim miasto rozporządza, daje mu możliwość walki z chorobami ostrozakaźnymi i daje gwarancję, że dla każdego ostrozakaźnego chorego miejsce w szpitalu znaleźć się musi, że każdy obłożnie chory znajdzie opiekę ze strony miasta czy to w domu, czy też w szpitalu. Nie może być też mowy o tym, ażeby jakiś wypadek (casus urgens) nie znalazł odpowiedniego miejsca jeśli nie w szpitalu miejskim, to w szpitalu społecznym na rachunek Zarządu Miejskiego. Ta organizacja daje gwarancję rozwoju akcji walki z chorobami społecznymi (gruźlicą, jaglicą, chorobami wenerycznymi) i w rezultacie przyczynia się do podniesienia poziomu higieny osobistej i stanu zdrowotnego

miasta. W zrozumieniu potrzeb miasta w dziedzinie zdrowia publicznego, samorząd w tym dziale nie szczędzi nakładów; stanowią one największy odsetek całości wydatków miejskich.

Wydatki te wyniosły:

w 1933/34 roku budżetowym	—	zł. 3,759,011.—,	co stanowi	16,4 ⁰ / ₀
w 1934/35	„	„ 3,517,623.—,	„	16,1 ⁰ / ₀
w 1935/36	„	„ 3,635,581.—,	„	16,7 ⁰ / ₀
w 1936/37	„	„ 3,580,508.—,	„	16,6 ⁰ / ₀

Jeśli chodzi o rok administracyjny 1937/38, to na wydatki związane ze zdrowiem publicznym miasto przeznaczyło 18,5⁰/₀ całego swego budżetu przy podwyższeniu ich o kwotę zł. 245,515.—, z czego na cele profilaktyczne zł. 127,810.—, na lecznictwo zł. 117,709.—. Ta zwyżka wydatków powstała stąd, że w dziedzinie walki z chorobami społecznymi podjęto akcję rozbudowy ośrodków zdrowia, które według opinii Ministerstwa Opieki Społecznej mają stać się podstawowymi elementami publicznej służby zdrowia”. W ośrodkach tych jest skoordynowana walka z chorobami społecznymi, jak również praca nad podniesieniem kultury sanitarnej mieszkańców. Ośrodków tych, w chwili obecnej, miasto nasze posiada dwa (jeden w północnej, drugi w południowej części miasta; bliżej do peryferii),

Wydatki ośmiu szpitali miejskich w budżecie 1937/38 roku podwyższone zostały o 5⁰/₀ i wynoszą łącznie kwotę zł. 1,688,500.—. Natomiast opłaty i dopłaty miasta do tych szpitali wynoszą zł. 1,355,390.—. Szpitale miejskie posiadają własnych wpływów zł. 333,110.—, co stanowi 19⁰/₀, a więc 81⁰/₀ chorych leczy się w szpitalach miejskich na rachunek miasta. Są to oczywiście chorzy ubodzy, którzy posiadają prawo do bezpłatnego leczenia. Miasto w swych szpitalach utrzymuje dziennie około 1000 chorych z liczbą około 370,000 dni szpitalnych w roku. Przeciętny koszt utrzymania chorego w szpitalach miejskich wynosi zł. 4,37. Podwyższenie kredytów w szpitalach miejskich przeznaczone zostało na poprawę urządzeń sanitarnych, gospodarczych i lekarskich. Na leczenie chorych w szpitalach społecznych miasto wydaje zł. 302,750.—, na leczenie położnic zł. 77,563.—, na leczenie umysłowo chorych w szpitalach i schroniskach zł. 861,509.—. Jeśli zważymy, że wydatki na lecznictwo w budżecie 1937/38 roku wynoszą zł. 2,913,386.—, odrazu uderza w oczy, że z górą czwartą część pochłania lecznictwo umysłowo chorych. Na utrzymaniu miasta w szpitalach i schroniskach przebywa dziennie przeciętnie około 1200 umysłowo chorych (380,000 dni szpitalnych rocznie). Sprawa umysłowo chorych stanowi specjalne zagadnienie na odcinku zdrowia publicznego. Nie została ona dotąd uregulowana w sensie pozytywnym dla wielkich miast i jest przedmiotem badań samorządów, domagających

się jak najszybszego jej rozwiązania. Projekt utworzenia związku międzykomunalnego dla spraw umysłowo chorych jest w opracowaniu władz wojewódzkich.

W dziedzinie walki z chorobami zakaźnymi najważniejszym momentem było wzmoczenie akcji szczepień przeciwbłoniczych, które na podstawie kilkuletnich doświadczeń przeprowadzonych w Ameryce uznane zostały za skuteczny sposób zwalczania błonicy. Dawniej szczepienia te były dokonywane dobrowolnie, przy czym dzięki wzmoczonej propagandzie w latach 1933, 1934, 1935 i na wiosnę 1936 roku zaszczepiono ogółem 48,826 dzieciom. W roku ubiegłym ukazało się rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 25 lutego 1936 roku, wprowadzające przymus szczepienia przeciw błonicy dla wszystkich dzieci od 1 roku do lat 10 z wyjątkiem tych, które w ostatnich dwóch latach były poddane szczepieniu. Na mocy powyższego rozporządzenia we wrześniu i październiku br. zostały przeprowadzone szczepienia przymusowe, które objęły ponad 54,000 dzieci. Łódź była pierwszym miastem w Polsce, które zrealizowało przymus szczepień przeciwbłoniczych.

Sprawa walki z gruźlicą stanowi najważniejszy odcinek profilaktycznej działalności miejskich władz sanitarnych. Jest to naczelne zagadnienie samorządu w naszym mieście, cierpiącym wciąż z powodu głodu mieszkaniowego. Należy wziąć przy tym pod uwagę, że szerokie rzesze robotnicze pracują w niekorzystnych warunkach higienicznych. Oto czynniki, dzięki którym gruźlica w Łodzi odgrywa wielką rolę i które czynią z Łodzi naturalną stacją doświadczalną dla gruźlicy. Dlatego też walka z gruźlicą w sieci organizacji zdrowia musiała zająć przodujące miejsce, pociągając za sobą pokaźne sumy. Na profilaktykę przeciwgruźliczą miasto preliminuje w trzech poradniach zł. 138,000.—, a na leczenie sanatoryjne i szpitalne zł. 530,000.—, co łącznie stanowi sumę zł. 668,000.—.

Akcja walki z gruźlicą skoncentrowana jest w Sekcji Walki z Gruźlicą, która jest organem Wydziału Zdrowia w akcji przeciwgruźliczej, prowadzonej na terenie m. Łodzi. Jej zadaniem jest:

- 1) zorganizowanie i zogniskowanie wysiłków podejmowanych przez gminę przeciw gruźlicy.
- 2) celowe i najodpowiedniejsze wyzyskanie istniejących już urządzeń,
- 3) skoordynowanie wysiłków wszystkich instytucyj publicznych walki z gruźlicą,
- 4) zachęcanie instytucyj publicznych, szczególnie instytucyj opieki nad dzieckiem do współdziałania w walce z gruźlicą i ułatwianie tego zadania.

Sumy jakimi rozporządza Sekcja Walki z Gruźlicą są niewystarczające, gdyż liczba chorych potrzebujących opieki wskutek zubożenia mas robotniczych stale wzrasta.

Zgony na gruźlicę:

Miasto	Rok	Zgony na gruźl. liczby absolutne	na 10,000 mieszk.
Łódź	1933	1,225	19,8
„	1934	1,155	19,2
„	1935	1,109	18,5

Tablica powyższa stwierdza stały spadek śmiertelności z powodu gruźlicy. Daleko nam jednak do cyfr zachodnio-europejskich.

Skoro znamy dokładnie ilość zgonów na gruźlicę możemy w przybliżeniu obliczyć liczbę chorych wymagających stałej opieki i leczenia. Dla otrzymania liczby chorych na gruźlicę otwartą, a najbardziej niebezpieczną dla otoczenia, mnożymy ilość zgonów na gruźlicę przez 6, to jest przeciętną długość życia gruźliczego, czyli że w Łodzi w 1934 r. mieliśmy około 6000 chorych niebezpiecznych dla otoczenia. Dla określenia liczby chorych na gruźlicę czynną, wymagających stałej lub okresowej opieki lekarskiej, mnożymy liczbę zgonów przez 10, dla Łodzi otrzymujemy liczbę około 10,000 chorych na gruźlicę czynną. Liczby te świadczą, jak wielki wysiłek organizacyjny i finansowy jest potrzebny, aby zapewnić chorym na gruźlicę czynną pomoc poradnianą, szpitalną i sanatoryjną.

Praca poradni przeciwgruźliczych ściśle się wiąże ze szpitalnictwem i sanatoriami Wydziału Zdrowia Publicznego, gdyż bez możliwości umieszczenia chorego w szpitalu lub sanatorium, pomoc dla chorego byłaby iluzoryczna i niedostateczna, zniechęcałaby go do korzystania z poradni, jak również i niemożliwe byłoby racjonalne leczenie chorych, wymagających zabiegów. Chorzy dorośli z poradni Sekcji kierowani są do sanatorium w Chojnach, posiadającego 85 łóżek i na oddziały szpitalne miejskie w szpitalach: pod wezwaniem św. Aleksandra (50 łóżek) i w Radogoszczu (50 łóżek) dla chorych na gruźlicę płuc i 40 łóżek dla gruźlicy kostno-stawowej; dzieci korzystają z leczenia w sanatorium w Łagiewnikach, obliczonego na 50 łóżek i w prewentorium w Łagiewnikach na 100 łóżek (to ostatnie czynne jest w ciągu 4 miesięcy letnich). Razem mamy 275 łóżek w szpitalach i sanatoriach oraz 100 łóżek w prewentorium.

Oprócz tego Wydział Zdrowia Publicznego umieszcza chorych dorosłych w szpitalu fundacji małż. Poznańskich, a dzieci w szpitalu Anny-Marii.

O tym, że sprawa walki z gruźlicą w Łodzi postawiona jest dobrze, że m. Łódź pod tym względem dzięki inicjatywie i pracy niezwykłego już dr. Seweryna Sterlinga przoduje innym, że organizacja walki z gruźlicą uchodzi za najlepszą wiadomo wszystkim czynnikiem, które na terenie Rzeczypospolitej prowadzą tę walkę.

Czwarty ogólnopolski Zjazd Przeciwgruźliczy w Zakopanem stawiał Łódź, która pierwsza przeprowadziła scalenie akcji przeciwgruźliczej, powołując do życia Radę Naczelną Walki z Gruźlicą w Łodzi, jako wzór pod tym względem dla innych miast.

Omówiliśmy najbardziej charakterystyczne momenty z działalności miejskich władz zdrowia, wypływające z jego ustroju. O innych uczestnicy Zjazdu dowiedzą się ze szczegółowych sprawozdań poszczególnych referentów. Chodziło nam o zapoznanie uczestników Zjazdu z organizacją miejskiej służby zdrowia w najbardziej ogólnym zarysie, gdyż zdaniem naszym właśnie tego rodzaju organizacja daje możliwość skutecznej walki ze złem, jakie czyha na zdrowie obywatela. Nadmienić jednak wypada, że jakkolwiek wydatki na zdrowie publiczne w budżecie administracyjnym stanowią największy odsetek, to jednak jeśli chodzi o budżet nadzwyczajny, to znaczy o rozbudowę instytucyj zdrowia publicznego, to wobec innych, bardziej pilnych potrzeb miasta zajmują one drugoplanowe stanowisko. Miasto bowiem jest w okresie budowy kanalizacji i wodociągów, która pochłania gros wydatków inwestycyjnych, a która dla zdrowia publicznego posiada kapitalne znaczenie. Nie mniejszą opieką otacza miasto drogi i jezdnie oraz znaczne kwoty łoży na rozbudowę parków i plantacyj miejskich, to jest tych czynników, które ściśle łączą się ze zdrowiem publicznym. Wobec tych potrzeb usuwają się na plan drugi inwestycje związane z rozbudową instytucyj sanitarnych, jak szpitali, kąpielisk itp. Ale „nie odrazu Kraków zbudowano”. Obecnie miasto przystępuje do realizacji programu budowy największego miejskiego w Polsce sanatorium dla gruźliczych chorych, przeznaczonego na 350 miejsc w majątku miejskim Skotniki, miejscowości lesistej i pod względem klimatycznym uznanej za nadającą się do stworzenia tu omawianego sanatorium.

Zjazd poza porządkiem dziennym przewiduje powołanie do życia Wojewódzkiego Związku Przeciwgruźliczego.

Jest to nadzwyczaj szczęśliwa myśl, jeśli chodzi o walkę z gruźlicą w naszych małych miastach i po wsiach.

Wszak w Polsce klęska gruźlicy — powiada dr. Lesław Węgrzynowicz, zamykając VI ogólnopolski Zjazd Przeciwgruźliczy w Wilnie (1936 rok) — nie tylko nie jest opanowana, ale nawet rozmiary jej nie są nam jeszcze znane. Czarna plama na horyzoncie walki z gruźlicą — to sprawa gruźlicy wsi polskiej. Nie tylko jej nie znamy

zupełnie, ani pod względem epidemiologicznym, ani klinicznym, ani w końcu profilaktycznym, ale również zbyt mało jak dotychczas okazujemy zainteresowania się tą sprawą.

Dlatego też z uznaniem podkreślić należy ten doniosły moment Zjazdu — to już nie słowa a pierwsze poczynania walki z najgroźniejszym wrogiem jakim jest gruźlica.

P R O G R A M
ZJAZDU LEKARZY POWIATOWYCH
I LEKARZY MIAST WYDZIELONYCH

WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO w DNIACH 26 i 27 KWIETNIA 1937 R.

Dnia 26 kwietnia: Otwarcie Zjazdu o godz. 8-ej rano w sali Obrad Rady Miejskiej m. Łodzi, ul. Pomorska L. 16.

1. Stan sanitarny Województwa Łódzkiego w latach 1935/36 i 1936/37 referuje Dr. Stefan Ładyński, Inspektor Lekarski, uzupełniają lekarze powiatowi i miejscy.
2. Akcja przeciwbłonicza — Prof. Dr. Ludwik Hirszfeld i Dr. Tadeusz Załęski.
3. Kontrola żywności i sprawa zaopatrzenia ludności w dobre mleko — Dr. Józef Domżański, Kierownik Filii Łódzkiej Państwowego Zakładu Higieny i Inż. Ludwik Keller, Kierownik Oddziału w Wydziale Rolnictwa i Reform Rolnych Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego.
4. Inspekcje szpitali — Dr. Edward Mittelstaedt, Inspektor Szpitali Miejskich m. Łodzi.
5. Akcja policyjno-sanitarna w m. Łodzi i na powiecie — Dr. Józef Weyland, lekarz powiatowy Starostwa Grodzkiego Łódzkiego i Dr. Stanisław Nowicki, lekarz powiatu łódzkiego.
6. Wycieczki: a) zwiedzanie urządzeń kanalizacyjno-wodociągowych w Łodzi, b) zwiedzanie szpitala na Radogoszczu, c) zwiedzanie Ośrodka Zdrowia przy ul. Lubelskiej 7.

O godz. 20 bankiet dla uczestników Zjazdu w salach restauracji „Tivoli”, urządzony staraniem Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Dnia 27 kwietnia:

7. Styczne opieki społecznej ze zdrowiem publicznym — p. Kazimierz Janiszewski, Naczelnik Wydziału Pracy i Opieki Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego.
8. Organizacja samorządowej służby zdrowia w powiecie — Dr. Ludwik Nieć, lekarz powiatu wieluńskiego.
9. Ośrodki Zdrowia w wielkim mieście — Dr. Bolesław Misjon, Inspektor sanitarny m. Łodzi.

10. Akcja przeciwgruźlicza w m. Łodzi i plan akcji na terenie Województwa Łódzkiego — Dr. Hieronim Reiterowski, Kierownik Sekcji Walki z Gruźlicą Zarządu Miejskiego m. Łodzi.
  11. Walka z jaglicą — Dr. Tadeusz Malinowski, Wojewódzki Instruktor przychodni przeciwjagliczych.
  12. Komunikaty (opieka nad dzieckiem i matką, higiena szkolna itp.).
  13. Wolne wnioski.
  14. Wycieczki: a) wycieczka do Zgierza, b) zwiedzenie fabryki Scheiblera i Grohmana, c) zwiedzenie basenu pływackiego YMCA.
-

ADAM WYSOCKI

Naczelnik

Wydziału Ewidencji Ludności
Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Z ZAGADNIENIŃ ODCIĄŻENIA LUDNOŚCI W DZIEDZINIE OBOWIĄZKÓW MELDUNKOWYCH.

Wydział Ewidencji Ludności Zarządu Miejskiego w Łodzi do głównych swoich zadań przede wszystkim zalicza wprowadzenie najdalej idących uproszczeń meldunkowych oraz usprawnienie wszelkich czynności w taki sposób, ażeby ciężące na obywatelu obowiązki sprowadzić do funkcji tylko najbardziej koniecznych i ażeby ostateczne załatwienie sprawy dla każdej zainteresowanej osoby mogło nastąpić w szybkim czasie.

Urzeczywistnienie tych zadań już znalazło swój wyraz w roku ubiegłym. W dniu 1 stycznia 1936 roku wprowadzono mianowicie uproszczenia meldunkowe dla ruchu wewnętrznego. Dla wszystkich stałych mieszkańców, zmieniających swój adres w obrębie m. Łodzi, ustalono specjalne formularze kart meldunkowych, znacznie skróconych, obejmujących zaledwie kilka pytań ewidencyjnych.

W kierunku usprawnienia czynności załatwiania stron wprowadzono system pracy zespołowej. Oparte obecnie na tym systemie masowe czynności Wydziału dają jaknajlepsze wyniki.

Już w poprzednich artykułach, umieszczonych na łamach „Dziennika Zarządu Miejskiego w Łodzi”, zapowiadaliśmy, że są w toku inne jeszcze rozważania w celu dokonania dalszych uproszczeń meldunkowych.

Z tych zapowiedzi obecnie notujemy już fakty. Z dniem 1 kwietnia 1937 roku. wprowadzono dalsze uproszczenia meldunkowe. Uproszczenia te dotyczą sposobu meldowania służby domowej, dalej osób, przybywających do Łodzi na pobyt czasowy oraz osób, przebywających w hotelach, pensjonatach, pokojach umeblowanych, domach noclegowych, zakładach kuracyjnych itp. Wreszcie uproszczenia te obejmują również wycieczki.

Bardzo kłopotliwy był sposób meldowania służby domowej. Chaotyczne było stosowanie przez ludność kart białych i zielonych, zwłaszcza gdy chodziło o ścisłe przestrzeganie zasady, w myśl której służba domowa powinna być z miejsca meldowana w takim charakterze, w jakim został zameldowany jej pracodawca.

Obecny system meldowania służby domowej rozwiązuje to zagadnienie w sposób właściwy. Otóż osoby, przybywające do m. Łodzi z innych

gmin dla wykonywania czynności w charakterze pracowni domowych, bon itp., muszą być meldowane z reguły na kartach koloru zielonego (wzór Nr 3), przy czym w rubryce „uwagi” tej karty należy wyraźnie określić zawód, np.: „pracownica domowa”, „bona” itp.

Dopiero gdy po upływie jednego roku od chwili zameldowania którakolwiek z tej kategorii osób już ześrodkuje tutaj, w Łodzi, swoje stosunki osobiste i gospodarcze, a przede wszystkim trwale wykonywanie przez nią swego zawodu na tutejszym terenie pozwoli stwierdzić fakt jej zamieszkania w Łodzi, wtedy taka osoba podlega przemeldowaniu na kartę koloru białego (wzór Nr 1), po uprzednim wymeldowaniu się w miejscu (gminie) poprzedniego zamieszkania. Po dokonaniu tej czynności przemeldunkowej nastąpi skreślenie osoby z rejestru mieszkańców gminy poprzedniego miejsca zamieszkania i zapisanie do rejestru mieszkańców m. Łodzi.

Z obowiązku informacyjnego należy zaznaczyć, że osoby, należące do służby domowej, zameldowane na kartach koloru zielonego, nie mogą otrzymywać w Łodzi dowodów osobistych. Takie dowody można uzyskać tylko w miejscu zamieszkania (stałego).

Oczywiście, że zarówno pracodawca, jak prowadzący meldunki — oprócz ciążących na nich ustawowych obowiązków — powinni okazać ze względów obywatelskich i społecznych życzliwe współdziałanie w kierunku ustalenia charakteru zamieszkania służby domowej. Osoby bowiem, należące do służby domowej, składają się w poważnej liczbie z elementu nieuświadomionego, bardzo niedostatecznie pojmującego znaczenie czasowego pobytu i stałego zamieszkania oraz wynikających z tego dla nich korzyści (np. otrzymanie na miejscu dowodu osobistego, wyciągu z rejestru mieszkańców itp.).

Następnie dotychczasowe formularze kart meldunkowych, zielonych: wzorów nr 3 i 4, ulegają znacznemu skróceniu. W kartach tych podlegają mianowicie skasowaniu następujące rubryki: we wzorze nr 3 rubryki: piąta „skąd przybył” — siódma „zawód” — dziesiąta „jakim dowodem się legitymuje” i jedenasta: „przynależność państwowa; we wzorze nr 4 rubryki: szósta „miejsce zamieszkania” — siódma „zawód”.

Na tych kartach będzie również meldowana — jak już wyżej wspomniano — służba domowa. Jednakże wobec braku w omawianych kartach rubryki „zawód”, wyraźne określenie zawodu dla osób, pełniących czynności służby domowej, musi być umieszczone w rubryce „uwagi”.

Karty meldunkowe żółte, przeznaczone do meldowania osób, przebywających w hotelach, pensjonatach itp. zakładach, uległy również znacznemu skróceniu. W kartach tych skasowano następujące rubryki:

we wzorze nr 13 rubryki: czwarta „zawód” — piąta „wiek” — szósta „stan cywilny” — siódma „przynależność państwowa” i ósma „jakim dowodem się legitymuje”; we wzorze nr 14 skasowano rubrykę czwartą „zawód”.

Należy tutaj nadmienić, że nadal utrzymują się w mocy uproszczenia w stosunku do osób, zatrzymujących się w hotelach, pensjonatach itp. zakładach na czas do 24 godzin. Uproszczenia te polegają na uczynieniu w karcie zameldowania odpowiedniej adnotacji o wymeldowaniu, w sposób dotychczasowy.

Wreszcie uproszczony został sposób meldowania wycieczek. Zwalnia się kierowników wycieczek od obowiązku zgłaszania imiennych list uczestników. Do obowiązku kierowników odtąd należy tylko zgłaszanie liczby uczestników. Kierownik wycieczki musi być w każdym wypadku zameldowany, przy czym w kartach zameldowania żółtych (w czerwonych dla cudzoziemców) w rubryce „osoby towarzyszące” należy podać liczbę uczestników. Wycieczki muszą być jednakże meldowane już w okresie pierwszych 24 godzin pobytu w mieście.

Z powyższego wynika, że uproszczenia stopniowo obejmują coraz szersze warstwy ludności, zameldowanej w charakterze bądź stałych mieszkańców, bądź też czasowo przebywających w Łodzi.

W programie zadań Wydziału Ewidencji Ludności, których cele w sposób ogólnikowy określono na wstępie, jest do spełnienia na najbliższą metę jedno bardzo ważne zadanie. Wydział mianowicie dąży w drodze odpowiedniego dostosowania swej organizacji wewnętrznej do zmiany systemu dwukartowego na jednokartowy. Ambicją Wydziału będzie, chociażby kosztem swego poważnego wysiłku, ażeby ludność mogła składać karty meldunkowe tylko w jednym egzemplarzu, zamiast, jak obecnie, po dwa egzemplarze kart na jedną osobę.

WSPÓŁPRACA ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI z UBEZPIECZALNIĄ SPOŁECZNĄ w DZIEDZINIE WALKI z GRUŻLICĄ.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału Zdrowia Publicznego Nr VI. O. 12b/1-37 z dnia 16 lutego 1937 roku postanawiam zatwierdzić umowę, jaka ma być zawarta pomiędzy Zarządem Miejskim w Łodzi a Ubezpieczalnią Społeczną w Łodzi w sprawie współpracy w dziedzinie walki z gruźlicą wśród mieszkańców m. Łodzi.

Tymczasowy Prezydent Miasta
(—) *Mikołaj Godłowski.*

Szerzącej się w Łodzi w sposób bardzo poważny gruźlicy, zabierającej rok rocznie ponad tysiąc istnień ludzkich musiało miasto przeciwstawić wiele wysiłków i nakładów pieniężnych. Ażeby tę klęskę społeczną skuteczniej zwalczać — zaproponowały w swoim czasie władze miejskie współpracę na polu walki z gruźlicą tym wszystkim instytucjom, które walkę tę na terenie Łodzi prowadziły.

Apel Zarządu Miejskiego w Łodzi nie przeszedł bez echa. Już w 1928 roku powstała pierwsza komórka koordynująca współpracę — Rada Naczelna Walki z Gruźlicą, w której skład weszli przedstawiciele Zarządu Miejskiego, Ubezpieczalni Społecznej i Towarzystwa Robotniczego Przyjaciół Dzieci.

Zbędne byłoby uzasadnianie jak pożyteczną okazała się ta współpraca. W bardzo krótkim czasie po przeprowadzeniu przez zjednoczone w swych wysiłkach instytucje odpowiedniej propagandy, zwiększyła się ogromnie frekwencja przybywających do przychodni przeciwgruźliczych po poradę chorych; wzrosło bowiem uświadczenie ludności co do niebezpieczeństwa gruźlicy i znaczenia stałej opieki, zwłaszcza w początkowym stadium choroby.

Utworzono wówczas centralną kartotekę ognisk gruźliczych, stanowiącą podstawę akcji wywiadowczej na terenie całego miasta. Wspólną akcją objęto oczywiście wszystkie osoby, wszystkie ogniska choroby bez względu na to, czy chorzy mieli prawo do leczenia w Ubezpieczalni, Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, czy Zarządzie Miejskim.

Współpraca ta znalazła nawet szersze echo na terenie Państwa. Ministerstwo Opieki Społecznej okólnikiem Nr Uk. 40 1-4 z dnia 11

stycznia 1935 roku kładło nacisk na większe miasta i Ubezpieczalnię Społeczne, aby w dobrze zrozumianym ogólnym interesie łączyły się w walce z gruźlicą.

Wspólnie prowadzona akcja na początku roku 1936 została przez Ubezpieczalnię Społeczną zerwana w związku z trudnościami budżetowymi. W końcu roku podjęte zostały na nowo pertraktacje w związku z zaleceniami Polskiego Związku Przeciwgruźliczego, który wraz z okólnikiem Nr 3/36 z dnia 12 września 1936 roku przesłał nawet wzór umowy ramowej, zawierającej zasady, na których współpraca powinna być oparta.

W wyniku kilkakrotnych konferencji z Ubezpieczalnią Społeczną uzgodnione zostały wszystkie sporne sprawy i opracowany projekt, który Zarząd Miejski w Łodzi na posiedzeniu w dniu 24 marca 1937 roku zatwierdził w następującym brzmieniu.

U M O W A

między Ubezpieczalnią Społeczną a Zarządem Miejskim w Łodzi, działającym w imieniu i na rzecz Gminy Miejskiej Łódź.

§ 1.

Zarząd Miejski w Łodzi zgadza się na przeprowadzenie w 3-ch przychodniach przeciwgruźliczych miejskich, rozlokowanych w obwodzie północnym, centralnym i widzewskim, badania i leczenia przez Ubezpieczalnię ubezpieczonych i członków ich rodzin, chorych na gruźlicę, względnie podejrzanych o gruźlicę. Aż do czasu utworzenia przez Zarząd Miejski przychodni przeciwgruźliczej na Widzewie ubezpieczeni i członkowie ich rodzin z terenu obwodu widzewskiego korzystać będą z pomocy lekarskiej w przychodni, położonej w obwodzie centralnym i w przychodni, znajdującej się obecnie przy ul. Lubelskiej.

Zarząd Miejski zobowiązuje się zaopatrzyć przychodnie przeciwgruźlicze w odpowiedni sprzęt przeciwgruźliczy.

§ 2.

Strony ustalające, że współpraca na warunkach niniejszej umowy obejmie północną część miasta od ulicy Milionowej, Przędzalnianej, Fabrycznej, Kilińskiego, Żwirki i Wigury, Żeromskiego, Parkowej, Towarowej i Wileńskiej z tym, że domy, znajdujące się po jednej i drugiej stronie wymienionych ulic, należą całkowicie do terenu 3-ch przychodni przeciwgruźliczych, wymienionych w § 1.

§ 3.

Celem przeprowadzenia badań i leczenia chorych w myśl § 1 i 2 umowy Ubezpieczalnia Społeczna przydziela odpowiednią liczbę lekarzy wykwalifikowanych na 17 godzin ordynacji dziennie. W razie, gdy powyższa liczba godzin okaże się niedostateczną, Ubezpieczalnia odpowiednio zwiększy ją po uprzednim porozumieniu się z Wydziałem Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego. Godziny i dni udzielania porad w przychodniach ustalają strony po wzajemnym porozumieniu się.

Lekarze, delegowani przez Ubezpieczalnię, przyjmują chorych na podstawie skierowań przez lekarzy domowych i lekarzy specjalistów Ubezpieczalni Społecznej oraz skierowanych przez odnośną przychodnię przeciwgruźliczą.

§ 4.

Po wyczerpaniu względnie utracie uprawnień do świadczeń ustawowych ze strony Ubezpieczalni Społecznej chorzy na gruźlicę płuc mają prawo do dalszego leczenia się ambulatoryjnego w wyżej wymienionych przychodniach.

§ 5.

Pomoc lekarska i pielęgniarska obejmuje porady lekarskie w przychodniach, zabiegi rozpoznawczo-lecznicze (prześwietlanie roentgenologiczne, zakładanie i dopełnianie odmy, wstrzykiwanie dożylnie itp., badania laboratoryjne, badania płwociny oraz krwi na O. B.), oraz akcję zapobiegawczą w terenie za pomocą wywiadów higienistek domowych. Badania krwi na odczyn Wassermana i inne, nie wymienione wyżej, badania hematologiczne, wykonuje Ubezpieczalnia we własnej pracowni chemiczno-bakteriologicznej tylko przez okres posiadania przez chorego uprawnień do ustawowych świadczeń.

§ 6.

Ubezpieczeni i członkowie ich rodzin, uprawnieni do ustawowych świadczeń ze strony Ubezpieczalni Społecznej, otrzymują przez czas trwania tych uprawnień od Ubezpieczalni Społecznej ewentualne przyznane zasiłki, lekarstwa z aptek Ubezpieczalni, leczenie szpitalne i sanatoryjne na warunkach, przewidzianych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym oraz naświetlania lampą kwarcową we własnych zakładach Ubezpieczalni.

W razie wprowadzenia szczepień B. C. G. strony uzgodnią sposób i kosztą przeprowadzania tych szczepień.

§ 7.

Lekarze, przydzieleni do przychodni przeciwgruźliczej przez Ubezpieczalnię w myśl § 3 podlegają w zakresie swych czynności w przy-

chodniach i czasie wykonywania tych czynności lekarzowi - kierownikowi sekcji do walki z gruźlicą, co nie będzie miało jednak żadnego wpływu na ich stosunek służbowy do Ubezpieczalni.

Lekarzowi Naczelnemu Ubezpieczalni wzgl. lekarzowi delegowanemu przez lekarza naczelnego Ubezpieczalni, przysługuje prawo kontroli leczenia chorych ubezpieczonych i członków ich rodzin oraz zapoznanie się z tą częścią pozostałej pracy przychodni, która dotyczy działalności profilaktycznej przychodni. Lekarz Naczelny przedstawi Wydziałowi Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego swoje wnioski do uzgodnienia, a w razie braku zgody, spór rozstrzyga komisja, przewidziana w § 10 przy czym orzeczenie tej komisji obowiązuje obie strony przez cały czas trwania umowy.

§ 8.

Tylko lekarze Ubezpieczalni Społecznej wzgl. komisja, złożona z lekarzy Ubezpieczalni, wydawać będą opinię, dotyczące kwalifikowania ubezpieczonych i członków ich rodzin w okresie posiadania przez nich ustawowych uprawnień do świadczeń w sprawach, dotyczących leczenia w zakładach leczniczych, szpitalach, sanatoriach oraz orzekają o ich niezdolności do pracy.

Przychodnie przeciwgruźlicze zobowiązane są kontrolować uprawnienia chorych do świadczeń i zobowiązane są przedkładać w razie potrzeby Ubezpieczalni karty chorobowe do wglądu wzgl. do sporządzenia przez Ubezpieczalnię odpisów, dotyczących przebiegu choroby i leczenia ubezpieczonych i członków ich rodzin.

§ 9.

Ubezpieczalnia Społeczna w Łodzi zobowiązuje się pokrywać następujące koszty, powstałe w związku z zawarciem niniejszej umowy, a mianowicie:

- 1) Ubezpieczalnia Społeczna opłaca całkowicie personel lekarski, przydzielony w myśl § 3 niniejszej umowy do Przychodni Przeciwgruźliczych.
- 2) Ubezpieczalnia Społeczna wpłacać będzie na częściowe pokrycie wszystkich innych wydatków, wynikłych z wykonywania przez Zarząd Miejski w Łodzi niniejszej umowy 40.000 zł. rocznie, płatnych na rzecz Zarządu Miejskiego w Łodzi w czterech równych ratach do 10. IV., 10. VII., 10. X. i 31. XII. każdego roku.

§ 10.

Wszelkie spory, mogące wyniknąć na tle wykonywania niniejszej umowy, rozstrzyga komisja złożona z 2-ch przedstawicieli Zarządu

Miejskiego, 2-ch przedstawicieli Ubezpieczalni Społecznej w Łodzi oraz superarbitra, wyznaczonego przez Polski Związek Przeciwgruźliczy w Warszawie.

§ 11.

Umowa niniejsza zawarta została na czas do 31. III. 1938 r. z tym, że w razie nedoręczenia do dnia 30 września 1937 roku wypowiedzenia pisemnego przez którąkolwiek ze stron, umowa zostaje przedłużona na następny rok i tak dalej z roku na rok, z zachowaniem obowiązku wypowiedzenia pisemnego do dnia 30 września każdego roku.

§ 12.

Poszczególne paragrafy umowy mogą być zmienione po obopólnym porozumieniu się bez naruszenia całości.

§ 13.

Ważność niniejszej umowy uzależnia się od zatwierdzenia jej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.

§ 14.

Koszta ewent. opłaty stemplowej od niniejszej umowy poniesie Ubezpieczalnia Społeczna w Łodzi.

Zarząd Miejski w Łodzi oczekuje na zatwierdzenie umowy tej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.

PROTOKÓŁ

7 POSIEDZENIA RADY MIEJSKIEJ.

Łódź, dnia 3 marca 1937 roku.

Komplet radnych 72.

Obecnych radnych 67.

I. Członkowie Rady Miejskiej:

- a) obecni: 1. Adamiec Franciszek, 2. Baranowski Eugeniusz, 3. Bartzak Stanisław, 4. Bąk Franciszek, 5. Belka Antoni, 6. Chodyński Edmund, 7. Czernik Antoni, 8. Domeradzi Henryk, 9. Ellenberg Zygmunt, 10. Fircho Antoni, 11. Galar Roman, 12. Ganzke Edward, 13. Gawron Władysław, 14. Głazewski Józef, 15. Goliński Stanisław, 16. Grochowski Bolesław, 17. Grzegorzak Leon, 18. Hartman Kazimierz, 19. Helt Andrzej, 20. Holenderski Lew, 21. Jaworska Maria, 22. Kempner Rafał, 23. Kędzierski Władysław, 24. Klikar Aleksander, 25. Kowalski Kazimierz, 26. Kowalski Bronisław, 27. Kożuchowski Wincenty, 28. Kozłowski Jan, 29. Krauze Edward, 30. Kruczkowski Bronisław, 31. Kraszewski Bolesław, 32. Kukulski Julian, 33. Lancman Stanisław, 34. Lewinson Anna, 35. Lewin Izaak, 36. Liberman Fiszel, 37. Malinowski Leon, 38. Marciniak Józef, 39. Matuszewski Władysław, 40. Michalak Bronisław, 41. Milman Szmul, 42. Morgentaler Icek Józef, 43. Muźdżyński Edward, 44. Niedzielski Józef, 45. Nutkiewicz Szlama, 46. Pawlicki Jan, 47. Potkański Józef, 48. Poznański Chaim Lejb, 49. Rak Zygmunt, 50. Rakowski Michał, 51. Rostkowski Czesław, 52. Serwatka Karol, 53. Skrzydlewski Ludwik, 54. Śniadowicz Maks, 55. Szczepańczyk Władysław, 56. Szudrowicz Edmund, 57. Szwajdler Franciszek, 58. Szwajdler Jan, 59. Szulc Henryk, 60. Szczepaniak Leon, 61. Sztrauch Zurech, 62. Turski Feliks, 63. Wajeman Józef, 64. Wojkowski Franciszek, 65. Woźniak Teodor, 66. Zerbe Emil, 67. Zielak Stanisław.
- b) nieobecni usprawiedliwieni: 1. Landkof Abram Elia, 2. Miłoch Franciszek, 3. Płuciennik Piotr, 4. Zdziechowski Mieczysław.
- c) nieobecni nieusprawiedliwieni: 1. Walczak Adam.
- d) spóźnieni: 1. Kempner Rafał, 2. Kędzierski Władysław 3. Marciniak Józef.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

obecni: 1. Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj, 2. Wiceprezydent Miasta Kozłowski Kazimierz.

nieobecny usprawiedliwiony: 1. Wiceprezydent Miasta Pączek Antoni.

III. Urzędnicy Zarządu Miejskiego:

1. Kierownik Barczewski Jan, 2. Naczelnik inż. Brzozowski Julian, 3. Naczelnik Chwalbiński Leon, 4. Referent Folt Zygmunt, 5. Referent Fornalski Tadeusz, 6. Naczelnik dr. Grabowski Albin, 7. Zastępca Naczelnika Graliński Włodzimierz, 8. Dyrektor inż. Gundlach Stanisław, 9. Zastępca Naczelnika Illinicz Hilariusz, 10) Sekretarz Jaworski Władysław, 11. Dyrektor Kalinowski Mieczysław, 12. Naczelnik Kempner Stanisław, 13. Naczelnik Portal Antoni, 14. Naczelnik inż. Przeździecki Stanisław, 15 Naczelnik inż. Rybołowicz Jan, 16. Zastępca Naczelnika Szlicheiński Adolf, 17. Naczelnik Waltratus Jan, 18. Naczelnik Wisławski Tadeusz, 19. Dyrektor inż. Wojewódzki Wacław, 20. Naczelnik Wysocki Adam.

Przewodniczący: Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj.

Sekretarz: Barczewski Jan, Kierownik Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydyjnego.

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofia.

Porządek obrad.

- I. Zagajenie: (Stwierdzenie quorum, przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia, przyjęcie porządku obrad, komunikaty).
- II. Sprawa zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy na prowadzenie robót inwestycyjnych w sezonie 1937/38 pożyczki w kwocie zł. 4.400.000.— i dotacji w kwocie zł. 2.500.000.— (II uchwalenie).
- III. Sprawozdania Komisji Radzieckich:
  - a) Finansowo-Budżetowej w przedmiocie:
    1. zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w kwocie zł. 500.000.— na cele opieki społecznej.
— ref. r. Potkański Józef —
    2. utrzymania na rok administracyjny 1937/38 wypłaty pracownikom Zarządu Miejskiego 10% dodatku komunalnego do uposażenia służbowego.
— ref. r. Chodyński Edmund —

3. przyznania z funduszków miejskich jednorazowych zasiłków robotnikom sezonowym, zatrudnionym w roku 1936 na prowadzonych przez Zarząd Miejski robotach publicznych.
— ref. r. Potkański Józef —
4. wyasygnowania z funduszków miejskich kwoty 50.000.— na rozszerzenie akcji niesienia pomocy najbiedniejszym.
— ref. r. Zerbe Emil —
5. podwyższenia kredytów, przeznaczonych w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1936/37 na dożywianie dzieci w szkołach powszechnych.
— ref. r. Zerbe Emil —
6. pokrywania przez Zarząd Miejski kosztów utrzymania w zakładach opiekuńczych nieletnich sierot po ofiarach zająć ulicznych.
— ref. r. Poznański Chaim Lejb —

b) do spraw ogólnych w przedmiocie:

1. przemianowania ul. Przejazd na ul. Marszałka Daszyńskiego.
— ref. r. Goliński Stanisław —
2. przemianowania ul. Zagajnikowej na ul. dr. Kopcińskiego.
— ref. r. Marciniak Józef —
3. rozpatrzenia zarzutów, zgłoszonych do szczegółowych planów zabudowania bloku, zawartego między ulicami: Przejazd, Kilińskiego, Nawrot i Sienkiewicza.
— ref. r. Marciniak Józef —
4. zawieszenia rozpatrzenia podania H., M. i S. Neuhausów o zezwolenie na budowę przy ul. Targowej nr 45.
— ref. r. Marciniak Józef —
5. wybudowania wiaduktu kolejowego na ul. Srebrzyńskiej.
— ref. r. Kowalski Bronisław —

IV. Odpowiedzi Zarządu Miejskiego na interpelacje:

1. Klubu radnych P.P.S., Klasowych Związków Zawodowych, Bundu oraz Poalej-Sjonu w sprawie przyznania z funduszków miejskich pożyczki świątecznej, przyznanej ogółowi pracowników Zarządu Miejskiego, nauczycielstwu miejskich szkół wieczornych.
2. Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie usunięcia z zajmowanych stanowisk urzędników miejskich — żydów i niepowierzenia dostaw miejskich żydom.
3. Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie złożenia Radzie Miejskiej sprawozdania z akcji niesienia pomocy najbiedniejszym.

V. Wolne wnioski: (Oświadczenia, krótkie zapytania, interpelacje, wnioski nagłe i zwykłe).

I. Zagajenie:

Posiedzenie otwiera o godz. 19 min. 35 Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj, oświadczając, iż jest ono prawomocne. Na 72 radnych obecnych jest 64, nieobecnych 8, w tym 4 usprawiedliwionych. W trakcie posiedzenia przybywa 3 radnych, wymienionych powyżej w rubryce „spóźnieni”.

Przewodniczący zawiadamia, iż

1. protokół 5 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 17 lutego 1937 r. uważa za przyjęty wobec niezgłoszenia żadnych poprawek przez pp. radnych, którym wyłożony był on do przeglądu;
2. porządek obrad uzupełnia się punktem III a) 1-a — Sprawa zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w kwocie zł. 800.000.— na pokrycie niedoboru inwestycyjnego 1936/37 roku (I uchwalenie) — ref. r. Potkański Józef;
3. punkt III a) 1. porządku obrad referować będzie p. r. Potkański Józef, zaś punkt III a) 2 — p. r. Chodyński Edmund;
4. zgłoszono 3 wnioski nagłe, a mianowicie:
  - a) Klub Radnych Obozu Narodowego 1) wniosek w sprawie usunięcia uczniów — żydów z Gimnazjum Miejskiego im. Józefa Piłsudskiego, 2) wniosek w sprawie zmiany statutu o poborze na rzecz Gminy Miejskiej Łódź podatku od plakatów, szyldów, znaków i napisów reklamowych oraz od anonsów;
  - b) Klub Radnych P. P. S., Klasowych Związków Zawodowych, Bundu i N. S. P. P. — wniosek w sprawie umorzenia udzielonej pracownikom miejskim pożyczki świątecznej.

Przyjęto do wiadomości:

reskrypt Pana Wojewody Łódzkiego nr SA I. 14-c/2/36 z dnia 27 lutego 1937 roku o udzieleniu Radzie Miejskiej w Łodzi przez Pana Ministra Spraw Wewnętrznych upomnienia za uchylenie się od wykonywania ciężących na niej zadań ustawowych oraz za niewłaściwe postępowanie i awantury na posiedzeniach.

P. radny Chodyński Edmund w imieniu Klubu Radnych P.P.S., Klasowych Związków Zawodowych i N.S.P.P. oraz p. radny Kowalski Kazimierz w imieniu Klubu Radnych Obozu Narodowego, składają w związku z tym odpowiednie oświadczenie.

II. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Fracy na prowadzenie robót inwestycyjnych w sezonie 1937/38 pożyczki w kwocie zł. 4.400.000.— i dotacji w kwocie zł. 2.500.000.— (II uchwalenie):

Na wniosek przewodniczącego postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 32.

Rada Miejska, w związku z uchwałą swą nr 29 z dnia 17 lutego 1937 roku, postanawia upoważnić Zarząd Miejski do zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy na prowadzenie robót inwestycyjnych w sezonie 1937/38 pożyczki w kwocie zł. 4.400.000.— i dotacji w kwocie zł. 2.500.000.— (II uchwalenie).

III. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w kwocie zł. 500.000.— na cele opieki społecznej:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Potkańskiego Józefa, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której głos zabierają pp. radni: Grzegorzak Leon, Milman Szmul, Grochowski Bolesław, Malinowski Leon, Szulc Henryk, Chodyński Edmund i Ellenberg Zygmunt, powzięto jednogłośnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 33.

Rada Miejska — w wykonaniu uchwał swych nr 25 z dnia 28 stycznia 1937 roku oraz nr 30 z dnia 17 lutego 1937 roku, postanawia — zgodnie z wnioskiem Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 788/M z dnia 24 lutego 1937 roku — upoważnić Zarząd Miejski do zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź w Polskim Banku Komunalnym względnie innej instytucji kredytowej pożyczki w wysokości zł. 500.000.— na cele opieki społecznej, zwrotnej z wpływów z dodatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego, oprocentowanej w wysokości stopy procentowej, ustalonej przez wymieniony Bank lub pobieranej przez Bank Gospodarstwa Krajowego od tego rodzaju pożyczek.

Wniosek Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie przeznaczenia pożyczki tej wyłącznie na niesienie pomocy ludności chrześcijańskiej w głosowaniu upadł.

Za nieodpowiednie zachowanie się oraz za używanie obraźliwych zwrotów zostaje przywołany do porządku przez przewodniczącego p. radny Kowalski Kazimierz.

IV. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w kwocie zł. 800.000.— na pokrycie niedoboru inwestycyjnego 1936/37 roku (I uchwalenie):

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Potkańskiego Józefa, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której zabierają głos pp. radni: Grzegorzak Leon, Grochowski Bo-

lesław, Rakowski Michał, Nutkiewicz Szlama, Chodyński Edmund i Goliński Stanisław, postanowiono jednogłośnie powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 34.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 789/M z dnia 24 lutego 1937 roku, postanawia upoważnić Zarząd Miejski do zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy w Warszawie pożyczki w wysokości zł. 800.000.—, przeznaczonej na uzupełnienie wkładu własnego Zarządu Miejskiego na roboty inwestycyjne dla zatrudnienia bezrobotnych, wykonane w roku budżetowym 1936/37 przy pomocy finansowej Funduszu Pracy, na warunkach, wymienionych w promesie nr F IV, III/37 z dnia 22 lutego 1937 roku.

Jednocześnie Rada Miejska wzywa Zarząd Miejski do poczynienia u czynników miarodajnych kroków, mających na celu zwolnienia go od obowiązku złożenia akcyj Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego na zabezpieczenie zwrotu powyższej pożyczki.

V. W sprawie utrzymania na rok administracyjny 1937/38 wypłaty pracownikom Zarządu Miejskiego 10% dodatku komunalnego do uposażenia służbowego:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Chodyńskiego Edmunda jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której głos zabierają pp. radni: Kowalski Kazimierz, Wajeman Józef, Czernik Antoni, Potkański Józef, Niedzielski Józef, Grochowski Bolesław i Nutkiewicz Szlama, postanowiono jednogłośnie powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 35.

Rada Miejska, przychylając się do postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 774/M z dnia 18 lutego 1937 roku postanawia — na zasadzie przepisów ustawy z dnia 15 marca 1932 roku o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 roku o dostosowaniu uposażeń członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. nr 33, poz. 345) — utrzymać na rok administracyjny 1937/38 wypłatę pracownikom Zarządu Miejskiego w Łodzi 10% dodatku komunalnego do uposażenia służbowego.

Zgłoszonego przez Klub Radnych Obozu Narodowego wniosku w sprawie niewypłacania powyższego dodatku pracownikom Zarządu Miejskiego wyznania mojżeszowego i pochodzenia żydowskiego, prze-

wodniczący — ze względów zasadniczych — nie poddaje pod głosowanie.

Za używanie nieodpowiednich zwrotów w swym przemówieniu zostaje przez przewodniczącego przywołany do porządku p. radny Kowalski Kazimierz.

P. radny Nutkiewicz Szlama zostaje przez przewodniczącego przywołany do porządku za oświadczenie, obrażające p. radnego Czernika Antoniego.

O godz. 22 min. 10 przewodniczący zarządza przerwę, wznowiając obrady o godz. 22 min. 40.

VI. W sprawie przyznania z funduszków miejskich jednorazowych zasiłków robotnikom sezonowym, zatrudnionym w roku 1936 na prowadzonych przez Zarząd Miejski robotach publicznych:

Przewodniczący oświadcza, iż referat w tej sprawie został już ogłoszony przez p. radnego Potkańskiego Józefa, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, na 5 posiedzeniu Rady Miejskiej, odbytym w dniu 17 lutego 1937 roku.

Po krótkiej dyskusji w sprawach natury formalnej, w której głos zabierają pp. radni: Chodyński Edmund, Potkański Józef i Sz wajdler Franciszek, powzięto jednogłośnie — na wniosek Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 15 lutego 1937 roku — uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 36.

Rada Miejska postanawia:

1. wypłacić jednorazową odprawę z funduszków miejskich robotnikom sezonowym, zatrudnionym w roku 1936 na prowadzonych przez Zarząd Miejski robotach publicznych w wysokości:
  - a) dla robotników, pobierających zasiłki — zł. 50.—;
  - b) dla robotników, niepobierających zasiłków — zł. 100.— na osobę;
2. upoważnić Zarząd Miejski do zaciągnięcia na ten cel pożyczki w jednej z instytucyj kredytowych w wysokości zł. 220.000.—.

W związku z tym wniosek Klubu Radnych Obozu Narodowego w tejże sprawie przewodniczący uznaje za nieaktualny.

VII. W sprawie wyasygnowania z funduszków miejskich Kwoty zł. 50.000.— na rozszerzenie akcji niesienia pomocy najbiedniejszym:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Zerbe Emila, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której zabierają głos pp. radni: Lewin Izaak, Holenderski Lew, Sz wajdler Franciszek, Chodyński Edmund, Potkański Józef i Kowalski Kazimierz, powzięto jednogłośnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 37.

Rada Miejska postanawia:

1. wyasygnować z funduszków miejskich Miejskiemu Obywatelskiemu Komitetowi Pomocy Zimowej Bezrobotnym i Najbiedniejszym w Łodzi kwotę zł. 50.000.— na rozszerzenie akcji niesienia pomocy najbiedniejszym z uwzględnieniem w pierwszym rzędzie młodzieży robotniczej;
2. pokryć wydatek ten bądź z uzyskanych oszczędności budżetowych, bądź z oczekiwanej nadwyżki wpływów z podatków i opłat miejskich, bądź wreszcie z subwencji rządowych.

Wniosek Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie przeznaczenia sumy tej wyłącznie na niesienie pomocy ludności chrześcijańskiej w głosowaniu upadł.

VIII. W sprawie podwyższenia kredytów, przeznaczonych w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1936/37 na dożywianie dzieci w szkołach powszechnych:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Zerbe Emila, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której zabierają głos pp. radni: Lewin Izaak, Szulc Henryk i Potkański Józef, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 38.

Rada Miejska postanawia:

1. podwyższyć w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1936/37 poz. a § 74 R. A. działu IX wydatków „dokarmianie dzieci, uczęszczających do szkół powszechnych” o zł. 26.400.—;
2. pokryć wydatek ten bądź z uzyskanych oszczędności budżetowych, bądź z oczekiwanej nadwyżki wpływów z podatków i opłat miejskich, bądź wreszcie z subwencji rządowych.

Wniosek Klubu Radnych Obozu Narodowego, aby sumę tę przeznaczyć wyłącznie na dożywianie dzieci chrześcijańskich, w głosowaniu upadł.

IX. W sprawie pokrywania przez Zarząd Miejski kosztów utrzymania w zakładach opiekuńczych dla nieletnich sierot po ofiarach zająć ulicznych:

Po nieuwzględnieniu przez większość radziecką prośby p. radnego Sz waj d l e r a Franciszka, zgłoszonej w imieniu Klubu Radnych Obozu Narodowego, o zdjęcie sprawy z porządku obrad, wysłuchano referatu p. radnego Poznańskiego Chaima Lejba, jako sprawozdawcy Komisji

Finansowo-Budżetowej. Po krótkiej dyskusji w sprawach natury formalnej, w której głos zabierają pp. radni: Potkański Józef, Szwajdler Franciszek, Chodyński Edmund, Milman Szmul i Kowalski Kazimierz, przystąpiono do głosowania. Na ławach Obozu Narodowego powstaje wrzawa.

Za nieodpowiednie odezwanie się zostaje przez przewodniczącego przywołany do porządku p. radny Poznański Chaim Lejb, za nieodpowiednie zachowanie się zaś — p. radny Kowalski Kazimierz.

Wobec tego, iż przewodniczącemu nie udaje się przywrócić spokoju na sali obrad, zarządza on o godz. 24 min. 15 przerwę, wznowiając obrady o godz. 24 min. 30.

Gdy przewodniczący zarządza głosowanie nad zreferowanym przez p. radnego Poznańskiego Chaima Lejba wnioskiem, na ławach Obozu Narodowego powstaje znów wrzawa. Pp. radni z Obozu Narodowego gwizdzą, krzyczą, tupią nogami i biją w pulpity.

Gdy po 5 minutach bezustannego dzwonięcia wrzawa nie cichnie, przewodniczący — po przywołaniu do porządku wszystkich radnych z Obozu Narodowego — posiedzenie o godz. 24 min. 35 zamyka.

Sekretarz

(—) *Jan Barczewski*

(JAN BARCZEWSKI)

Kierownik Oddziału Ogólnego
Wydziału Prezydialnego

Przewodniczący

(—) *M. Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

Tymczasowy Prezydent Miasta

PROTOKÓŁ

8 POSIEDZENIA RADY MIEJSKIEJ.

Łódź, dnia 10 marca 1937 roku.

Komplet radnych 72.

Obecnych radnych 69.

I. Członkowie Rady Miejskiej:

- a) obecni: 1. Adamiec Franciszek, 2. Baranowski Eugeniusz, 3. Bartczak Stanisław, 4. Bąk Franciszek, 5. Belka Antoni, 6. Chodyński Edmund, 7. Czernik Antoni, 8. Domeradzki Henryk, 9. Ellenberg Zygmunt, 10. Fircho Antoni, 11. Galar Roman, 12. Ganzke Edward, 13. Gawron Władysław, 14. Głazewski Józef, 15. Goliński Stanisław, 16. Grochowski Bolesław, 17. Grzegorzak Leon, 18. Hartman Kazimierz, 19. Helt Andrzej, 20. Holenderski Lew, 21. Jaworska Maria, 22. Kempner Rafał, 23. Kędzierski Władysław, 24. Klikar Aleksander, 25. Kowalski Bronisław, 26. Kowalski Kazimierz, 27. Kozuchowski Wincenty, 28. Kozłowski Jan, 29. Krauze Edward, 30. Kruczkowski Bronisław, 31. Kraszewski Bolesław, 32. Kukulski Julian, 33. Lancman Stanisław, 34. Lewinson Anna, 35. Lewin Izaak, 36. Liberman Fiszel, 37. Malinowski Leon, 38. Marciniak Józef, 39. Matuszewski Władysław, 40. Michalak Bronisław, 41. Milman Szmul, 42. Morgentaler Icek Józef, 43. Mużdżyński Edward, 44. Niedzielski Józef, 45. Nutkiewicz Szlama, 46. Pawlicki Jan, 47. Płuciennik Piotr, 48. Potkański Józef, 49. Poznański Chaim Lejb, 50. Rak Zygmunt, 51. Rakowski Michał, 52. Rostkowski Czesław, 53. Serwatka Karol, 54. Skrzydlewski Ludwik, 55. Śniadowicz Maks, 56. Szczepańczyk Władysław, 57. Szudrowicz Edmund, 58. Szwajdler Franciszek, 59. Szwajdler Jan, 60. Szulc Henryk, 61. Szczepaniak Leon, 62. Sztrauch Zurech, 63. Turski Feliks, 64. Walczak Adam, 65. Wajcman Józef, 66. Wojkowski Franciszek, 67. Woźniak Teodor, 68. Zerbe Emil, 69. Zielak Stanisław.

- b) nieobecni usprawiedliwieni: 1. Landkof Abram Elia, 2. Miłoch Franciszek, 3. Zdziechowski Mieczysław.

- c) spóźnieni: 1. Kempner Rafał.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

- obecni: 1. Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj, 2. Wiceprezydent Miasta Kozłowski Kazimierz, 3. Wiceprezydent Miasta Pączek Antoni.

III. Urzędnicy Zarządu Miejskiego:

1. Kierownik Barczewski Jan, 2. Naczelnik inż. Brzozowski Julian,
3. Naczelnik Chwalbiński Leon, 4. Referent Folt Zygmunt, 5. Redaktor Furmański Roman, 6. Sekretarz Jaworski Władysław,
7. Naczelnik Kempner Stanisław, 8. Naczelnik Konopka Heliodor,
9. Naczelnik Purtal Antoni, 10. Naczelnik inż. Przeździecki Stanisław,
11. Naczelnik inż. Rybołowicz Jan, 12. Naczelnik Rogowicz Stefan,
13. Naczelnik Rutkowski Jan, 14. Naczelnik Waltratus Jan,
15. Naczelnik Wisławski Tadeusz, 16. Dyrektor inż. Wojewódzki Wacław,
17. Naczelnik Wysocki Adam.

Przewodniczący: Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj.

Sekretarz: Folt Zygmunt, Referent Wydziału Prezydyjnego.

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofia.

Porządek obrad.

- I. Zagajenie: (stwierdzenie quorum, przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia, przyjęcie porządku obrad, komunikaty).
- II. Sprawozdania Komisji Radzieckich:
  - a) Finansowo-Budżetowej w przedmiocie:
    1. zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w kwocie zł. 1.100.000.— na pokrycie niedoboru inwestycyjnego roku 1936/37 — I uchwalenie.
— ref. r. E. Chodyński —
    2. zatwierdzenia planu robót inwestycyjnych Zarządu Miejskiego na rok 1937 oraz zaciągnięcia na ten cel odpowiednich pożyczek — I uchwalenie.
— ref. r. E. Chodyński —
  - b) do Spraw Ogólnych w przedmiocie:
    1. przemianowania ulicy Przejazd na ul. Marszałka Daszyńskiego.
— ref. r. St. Goliński —
    2. przemianowania ul. Zagajnikowej na ul. dr. Kopcińskiego.
— ref. r. J. Marciniak —
    3. rozpatrzenia zarzutów, zgłoszonych do szczegółowych planów zabudowania bloku, zawartego między ulicami: Przejazd, Kilińskiego, Nawrot i Sienkiewicza.
— ref. r. J. Marciniak —
    4. zawieszenia rozpatrzenia podania H. M. i S. Neuhausów o zezwolenie na budowę przy ul. Targowej 45.
— ref. r. J. Marciniak —

5. wybudowania wiaduktu kolejowego na ul. Srebrzyńskiej.

— ref. r. Br. Kowalski —

III. Odpowiedzi Zarządu Miejskiego na interpelacje:

1. Klubu Radnych P. P. S., Klasowych Związków Zawodowych, Bundu oraz Poalej-Sjonu w sprawie przyznania z funduszków miejskich pożyczki świątecznej, przyznanej ogółowi pracowników Zarządu Miejskiego, nauczycielstwu miejskich szkół wieczornych.
2. Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie usunięcia z zajmowanych stanowisk urzędników miejskich — żydów i niepowierzenie dostaw miejskich żydom.
3. Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie złożenia Radzie Miejskiej sprawozdania z akcji niesienia pomocy najbiedniejszym.

IV. Wolne wnioski: (oświadczenia, krótkie zapytania, interpelacje, wnioski nagłe i zwykłe).

I. Zagajenie:

Posiedzenie otwiera o godz. 19 min. 30 Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj, oświadczając, iż jest ono prawomocne. Na 72 radnych obecnych jest 68, nieobecnych 4, w tym 3 usprawiedliwionych. W trakcie posiedzenia przybywa jeden radny, wymieniony powyżej w rubryce „spóźnieni”.

Przewodniczący zawiadamia, że:

1. protokół 7 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 3 marca 1937 roku uważa się za przyjęty wobec niezgłoszenia żadnych poprawek przez pp. radnych, którym wyłożony był on do przeglądu;
2. porządek obrad uzupełnia punktem Ia — sprawa zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w kwocie zł. 800.000.— na pokrycie niedoboru inwestycyjnego 1936/37 (II uchwalenie);
3. punkty II a) 1. i II a) 2. porządku obrad referować będzie p. radny Chodyński Edmund;
4. zgłoszono 10 wniosków nagłych i 1 interpelację, a mianowicie:
  - a) Klub Radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych — wnioski nagłe:
    1. w sprawie podjęcia przez Zarząd Miejski kroków, mających na celu przywrócenie normalnych warunków pracy na terenie Szpitala dla umysłowo-chorych w Kochanówce,
    2. w sprawie przedłożenia przez Zarząd Miejski projektu pragmatyki służbowej dla pracowników przedsiębiorstwa miejskiego „Kanalizacja i Wodociągi”,

3. w sprawie uwzględnienia przez Zarząd Miejski w planie robót inwestycyjnych na rok 1937/38 uporządkowania niektórych ulic i placów w dzielnicach miasta: Widzew i Chojny,
4. w sprawie powierzenia przez Zarząd Miejski robót i dostaw jedynie firmom, które stosują się do obowiązujących umów zbiorowych i nie łamią ustawodawstwa socjalnego,

b) Klub Radnych Obozu Narodowego wnioski nagłe:

5. w sprawie rozpoczęcia przez Zarząd Miejski pertraktacji o uzyskanie pożyczki długoterminowej na prowadzenie robót inwestycyjnych w 1937 roku,
6. w sprawie poczynienia w budżecie zwyczajnym Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1937/38 oszczędności na sumę zł. 511 693.— i przeznaczenia sumy tej na prowadzenie robót inwestycyjnych,
7. w sprawie przemianowania ulicy Nowomiejskiej na ulicę Stanisława Wieśniaka,
8. w sprawie przemianowania ulicy Podleśnej na ulicę Wachmistrza Jana Bujaka (po raz drugi),
9. w sprawie uregulowania w roku 1937 ulicy Generała Pułaskiego,
10. w sprawie niezwłocznego wniesienia na porządek obrad Rady Miejskiej sprawy zamierzeń skarbowych Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1937/38;

c) Klub Radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych — interpelację w sprawie nieprawidłowości w księgowości Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego.

Wniosek p. radnego Kowalskiego Kazimierza o uzupełnienie porządku obrad punktem I b — sprawa zamierzeń skarbowych Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1937/38 — referat Prezydenta Miasta — po dyskusji, w której głos zabierają pp. radni: Milman Szmul, Szwajdler Franciszek, Grochowski Bolesław i Chodyński Edmund, zostaje uchylony (za wnioskiem głosowało 26, przeciwko — 40 radnych; 3 radnych wstrzymało się od głosowania).

II. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w Kwocie zł. 800.000.— na pokrycie niedoboru inwestycyjnego 1936/37 roku (II uchwalenie):

Na wniosek przewodniczącego postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 39.

Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 789/M z dnia 24 lutego 1937 roku, postanawia — w związku z uchwałą swoją nr 34 z dnia 3 marca 1937 roku—upoważnić Zarząd Miejski do zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy w Warszawie pożyczki w wysokości zł. 800.000.—, przeznaczonej na uzupełnienie wkładu własnego Zarządu Miejskiego na roboty inwestycyjne dla zatrudnienia bezrobotnych, wykonane w roku budżetowym 1936/37 przy pomocy finansowej Funduszu Pracy, na warunkach, wymienionych w promesie nr F IV. III/37 z dnia 22 lutego 1937 roku (II uchwalenie).

III. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź pożyczki w Kwocie zł. 1.100.000.— na pokrycie niedoboru inwestycyjnego 1936/37 roku (I uchwalenie):

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Chodyńskiego Edmunda, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, przystąpiono do dyskusji, w której głos zabierają pp. radni: Szwajdler Franciszek, Malinowski Leon, Szulc Henryk, Chodyński Edmund, Potkański Józef i Kowalski Kazimierz.

Na czas przemówienia p. radnego Potkańskiego Józefa radni z Obozu Narodowego opuszczają salę obrad, protestując w ten sposób przeciwko udzieleniu mu przez przewodniczącego głosu już jakoby po uchwaleniu przez większość radziecką wniosku formalnego o przerwanie dyskusji.

Na wniosek p. radnego Chodyńskiego Edmunda przewodniczący zarządza imienne głosowanie nad wnioskiem Komisji Finansowo-Budżetowej. W wyniku głosowania powzięto uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 40.

Rada Miejska postanawia odrzucić wniosek Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 790/M z dnia 8 marca 1937 roku w sprawie upoważnienia Zarządu Miejskiego do zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź na pokrycie niedoboru inwestycyjnego na robotach sezonowych 1936/37 roku w jednej z instytucyj kredytowych na możliwie najdogodniejszych warunkach pożyczki w wysokości zł. 1.100.000.—.

Za wnioskiem głosowało 44 radnych, przeciwko 24; 1 radny wstrzymał się od głosowania.

IV. W sprawie zatwierdzenia planu robót inwestycyjnych Zarządu Miejskiego na rok 1937 oraz zaciągnięcia na ten cel odpowiednich pożyczek (I uchwalenie):

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Chodyńskiego Edmunda, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, przystąpiono do dyskusji, w której głos zabierają pp. radni: Kowalski Kazimierz, Sz wajdler Franciszek, Goliński Stanisław, Potkański Józef, Domeradzki Henryk, Belka Antoni i Chodyński Edmund. Po przerwaniu dyskusji przystąpiono do głosowania najpierw nad zgłoszonymi 6 poprawkami, a następnie nad wnioskiem Komisji Finansowo-Budżetowej.

Poprawka 1 — p. radnego Sz wajdlera Franciszka w sprawie czynienia przez Zarząd Miejski zamówień na materiały, potrzebne do robót, tylko we firmach chrześcijańskich — upadła (26 radnych za, 43 — przeciw).

Poprawka 2 — p. radnego Kowalskiego Kazimierza w sprawie niezwłocznego wszczęcia przez Zarząd Miejski pertraktacyj o zaciągnięcie pożyczki, potrzebnej na prowadzenie robót inwestycyjnych — upadła (26 radnych za, 43 przeciw).

Poprawka 3 — p. radnego Kowalskiego Kazimierza w sprawie zatwierdzenia przedstawionego przez Zarząd Miejski planu robót inwestycyjnych na rok 1937 — uchwalona została jednogłośnie.

Poprawka 4 — p. radnego Kowalskiego Kazimierza w sprawie niezwłocznego rozpoczęcia przez Zarząd Miejski robót publicznych, przewidzianych planem na rok 1937 — uchwalona została jednogłośnie.

Poprawka 5 — p. radnego Holenderskiego Lwa w sprawie zatrudnienia przez Zarząd Miejski na robotach publicznych robotników żydowskich na równi z innymi robotnikami — upadła (12 radnych za, 26 przeciw, 31 radnych nie głosowało).

Poprawka 6 — p. radnego Milmana Szmula w sprawie poczynienia przez Zarząd Miejski w Zarządzie Funduszu Pracy starań, mających na celu nieczynienia różnic narodowościowych i wyznaniowych przy kierowaniu bezrobotnych do pracy na robotach miejskich — została uchwalona (43 radnych za, 26 przeciw):

W końcu powzięto uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 41.

Rada Miejska postanawia odrzucić wnioski Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 791/M z dnia 8 marca 1937 roku w sprawie upoważnienia Zarządu Miejskiego do zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź na prowadzenie robót inwestycyjnych w sezonie 1937/38 roku w jednej z instytucyj kredytowych na możliwie do-

godnych warunkach pożyczek na łączną sumę zł. 7.200.000.— i nr 792/M z dnia 8 marca 1937 roku w sprawie upoważnienia Zarządu Miejskiego do zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź na inwestycje budowlane w 1937/38 roku — na możliwie dogodnych warunkach — pożyczki w jednej z instytucyj kredytowych w wysokości zł. 1.000.000.—.

Za wnioskiem głosowało 42 radnych, przeciw — 26, 1 wstrzymuje się od głosowania.

O godz. 23 min. 5 przewodniczący ogłasza przerwę, wznowiając obrady o godz. 23 min. 35.

V. W sprawie przemianowania ulicy Przejazd na ulicę Marszałka Daszyńskiego:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Golińskiego Stanisława, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, rozpoczęto dyskusję. Po przemówieniu p. radnego Sz wajdlera Franciszka, p. radny Potkański Józef zgłasza wniosek o przerwaniu dyskusji. P. radny Grochowski Bolesław wypowiada się przeciw wnioskowi.

Wniosek o przerwaniu dyskusji przeszedł.

W wyniku głosowania powzięto uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 42.

Oddając hołd pamięci Ignacego Daszyńskiego, niestrudzonego bojownika o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej i o prawa ludu pracującego, Szefa I Rządu Republiki Polskiej w Lublinie, Wicepremiera Rządu Obrony Narodowej, Marszałka III Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Wodza klasy robotniczej Polski — Rada Miejska postanawia przemianować ulicę Przejazd na ulicę Marszałka Ignacego Daszyńskiego.

Za wnioskiem głosowało 41 radnych, przeciwko 26 radnych; 2 radnych nie brało udziału w głosowaniu.

VI. W sprawie przemianowania ulicy Zagajnikowej na ulicę dr. Kopcińskiego:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Marciniaka Józefa, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, oraz po dyskusji, w której głos zabierają pp. radni: Grochowski Bolesław, Chodyński Edmund i Potkański Józef, postanowiono powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 43.

W uznaniu wielkich zasług, położonych na niwie oświaty i kultury przez dr. Stefana Kopcińskiego, twórcy powszechnego

nauczania w Łodzi, długoletniego ławnika Wydziału Oświaty i Kultury Magistratu m. Łodzi i senatora Rzeczypospolitej Polskiej z ramienia robotniczej Łodzi — Rada Miejska postanawia przemianować ulicę Zagajnikową na ulicę dr. Stefana Kopcińskiego.

Za wnioskiem głosowało 41 radnych, przeciwko 26 radnych; 2 radnych nie brało udziału w głosowaniu.

Wniosek Klubu Radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych w sprawie przemianowania ulicy bez nazwy (G 2), nazwanej postanowieniem Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 35/R z dnia 22 listopada 1935 roku, powziętym w zastępstwie Rady Miejskiej, ulicą dr. Stefana Kopcińskiego — na ulicę dr. Jerzego Michałowicza (twórcy sportu robotniczego), zdecydowano przekazać Komisji do Spraw Ogólnych do rozpatrzenia.

VII. W sprawie rozpatrzenia zarzutów, zgłoszonych do szczegółowych planów zabudowania bloku, zawartego między ulicami: Przejazd, Kilińskiego, Nawrot i Sienkiewicza:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Marciniaka Józefa, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych — powzięto jednogłośnie bez dyskusji uchwały treści następującej:

Uchwała Nr 44.

Rada Miejska, rozpatrzywszy na podstawie art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) zarzut z dnia 13 listopada 1936 roku przeciwko szczegółowemu planowi zabudowania bloku, zawartego pomiędzy ulicami: Przejazd, Kilińskiego, Nawrot i Sienkiewicza, zmieniającemu częściowo ogólny plan zabudowania m. Łodzi, zgłoszony w przepisany terminie przez Henryka i Olgę małż. Richter, a dotyczący posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Sienkiewicza Nr 42, postanawia — zgodnie z wnioskiem Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 709/M z dnia 13 stycznia 1937 roku — uznać zarzut ten za niesłuszny i pozostawić go bez uwzględnienia ze względów następujących:

1. włączenie części omawianej nieruchomości do parku ma na celu zwiększenie jego pojemności; zamierzone przez właściciela urządzenie na niezabudowanej części posesji ogrodu nie spełniłoby tego zadania, nie przysporzyłoby bowiem nowych terenów dla szukającej wypoczynku ludności;

2. park Sienkiewicza ma charakter wypoczynkowy i jest w miesiącach letnich poważnie przeciążony; rozmiary jego, jak to uzasadniono w sprawozdaniu technicznym do planu zabudowania, są niewystarczające;
3. w myśl projektu planu zabudowania część placu będzie mogła — zgodnie z życzeniem właściciela — tworzyć ogród prywatny; sąsiadujący z placem park Sienkiewicza stanowi naturalne uzupełnienie tego ogrodu;
4. wzniesiony na posesji budynek mieszkalny, skierowany całą swą południową wystawą na park publiczny, znajduje się dzięki jego sąsiedztwu w tak wyjątkowo korzystnym położeniu, że nie może być mowy o jakimkolwiek upośledzeniu posesji nawet po przeznaczeniu części, której sam właściciel nie zamierza zabudować, na poszerzenie parku miejskiego.

Uchwała Nr 45.

Rada Miejska, rozpatrzywszy na podstawie art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) zarzut z dnia 28 listopada 1936 roku przeciwko szczegółowemu planowi zabudowania bloku, zawartego pomiędzy ulicami: Przejazd, Kilińskiego, Nawrot i Sienkiewicza, zmieniającemu częściowo ogólny plan zabudowania m. Łodzi, zgłoszony w przepisany terminie przez Zeligę i Fremę małż. Gomolińskich, a dotyczący posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Kilińskiego nr 97, postanawia — zgodnie z wnioskiem Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 710/M z dnia 13 stycznia 1937 roku — uznać zarzut ten za niesłuszny i pozostawić go bez uwzględnienia ze względu na to, że zarezerwowanie terenu pod budowę budynku użyteczności publicznej jest konieczne na skutek wielkiego zapotrzebowania gmachów użyteczności publicznej przy braku odpowiednich gruntów miejskich w śródmieściu, ponadto zaś niezbędne jest w celu należytego ukształtowania otoczenia parku. Małż. Gomolińscy nie wykazują błędności takiego przeznaczenia terenów z punktu widzenia racjonalnej rozbudowy miasta, a jedynie wskazują na rzekomo wysoką wartość inwestycji przez się wykonanych. Przedstawiony w zarzucie szacunek nieruchomości jest jednak zbyt wygórowany, albowiem jak to wynika z szacunku Zarządu Miejskiego, wartość budynków wraz z niedającymi się przenieść urządzeniami wynosi zł. 38.877.—. Przejęcie nieruchomości rekurentów odbędzie się w trybie art. 43 — 50 prawa budowlanego, tak, iż nie poniosą oni jakichkolwiek strat.

Uchwała Nr 46.

Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 711/M z dnia 13 stycznia 1937 roku, postanawia pozostawić bez rozpatrzenia — na podstawie art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) zarzut przeciwko szczegółowemu planowi zabudowania bloku, zawartego pomiędzy ulicami: Sienkiewicza, Przejazd, Kilińskiego i Nawrot, zmieniającemu częściowo ogólny plan zabudowania m. Łodzi, zgłoszony w dniu 9 grudnia 1936 roku przez Aleksandra i Jadwigę małż. Miller i Wacława Millera, a dotyczący posesji, położonej w Łodzi przy ulicy Przejazd nr 15a, jako zgłoszony po terminie, zgodnie bowiem z ogłoszeniem, umieszczonym w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim nr 23 z dnia 2 listopada 1936 roku, zarzut przeciw omawianemu planowi zabudowania powinien być zgłoszony najdalej do dnia 30 listopada 1936 roku włącznie, faktycznie zaś wpłynął w dniu 9 grudnia 1936 roku.

VIII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia podania H. N. i S. Neuhausów o zezwolenie na budowę przy ul. Targowej nr 55:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Marciniaka Józefa, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto jednogłośnie bez dyskusji uchwałą treści następującej:

Uchwała Nr 47.

Rada Miejska, zgodnie z wnioskiem Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 723/M z dnia 20 stycznia 1937 roku postanawia zawiesić na podstawie art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) rozpatrzenie prośby Henryka Natana i Samuela Neuhausów z dnia 7 listopada 1936 roku o udzielenie zezwolenia na budowę parterowego mrowanego budynku ustępów wodnych na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Targowej nr 55, na przeciąg 2 lat od daty zgłoszenia prośby, tj. do dnia 7 listopada 1938 roku, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta i może spowodować znaczne trudności w ich urzeczywistnieniu, albowiem w myśl projektu szczegółowego planu zabudowania części miasta, zawartej pomiędzy ulicami: Milionową, Kilińskiego, Emilii, Piotrkowską, Czerwoną, Wólczańską, Kątną, Żeromskiego, przedłużoną w kierunku południowym i północnym, Drewnowską, Zgierską, Brzezińską i wschodnią granicą miasta,

budowa wyżej wymienionego budynku częściowo leży w pasie wolnym od zabudowy.

IX. W sprawie wybudowania wiaduktu kolejowego na ul. Srebrzyńskiej:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Kowalskiego Bronisława, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 48.

Rada Miejska postanawia wezwać Zarząd Miejski do przyspieszenia realizacji budowy przejścia dla pieszych nad torem kolejowym przy ul. Srebrzyńskiej.

Wobec spóźnionej pory przewodniczący proponuje przerwanie obrad; obecni wyrażają na to zgodę. Na wniosek p. radnego Potkańskiego Józefa postanowiono wszystkie wnioski nagłe, zgłoszone na dwóch ostatnich posiedzeniach Rady Miejskiej, potraktować jako zwykłe i przekazać odpowiednim komisjom radzieckim do rozpatrzenia.

O godz. 24 min. 50 przewodniczący posiedzenie zamyka.

Sekretarz

(—) *Zygmunt Folt*
(ZYGMUNT FOLT)

Referent Wydziału Prezydzialnego

Przewodniczący

(—) *Mikołaj Godlewski*
(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

Tymczasowy Prezydent Miasta

PROTOKÓŁ

9 POSIEDZENIA RADY MIEJSKIEJ.

Łódź, dnia 16 marca 1937 roku.

Komplet radnych 72.

Obecných radnych 67.

I. Członkowie Rady Miejskiej:

- a) obecni: 1. Adamiec Franciszek, 2. Baranowski Eugeniusz, 3. Bartczak Stanisław, 4. Bąk Franciszek, 5. Belka Antoni, 6. Chodyński Edmund, 7. Czernik Antoni, 8. Domeradzki Henryk, 9. Ellenberg Zymunt, 10. Fircho Antoni, 11. Galar Roman, 12. Ganzke Edward, 13. Gawron Władysław, 14. Głazewski Józef, 15. Goliński Stanisław, 16. Grochowski Bolesław, 17. Grzegorzak Leon, 18. Hartman Kazimierz, 19. Helt Andrzej, 20. Holenderski Lew, 21. Jaworska Maria, 22. Kempner Rafał, 23. Kędzierski Władysław, 24. Klikar Aleksander, 25. Kowalski Bronisław, 26. Kowalski Kazimierz, 27. Kozuchowski Wincenty, 28. Kozłowski Jan, 29. Krauze Edward, 30. Kruczkowski Bronisław, 31. Kraszewski Bolesław, 32. Kukulski Julian, 33. Lancman Stanisław, 34. Lewinson Anna, 35. Lewin Izaak, 36. Liberman Fiszel, 37. Malinowski Leon, 38. Marciniak Józef, 39. Matuszewski Władysław, 40. Michalak Bronisław, 41. Miłoch Franciszek, 42. Milman Szmul, 43. Morgentaler Icek Józef, 44. Muźdżyński Edward, 45. Niedzielski Józef, 46. Nutkiewicz Szlama, 47. Pawlicki Jan, 48. Płuciennik Józef, 49. Potkański Józef, 50. Poznański Chaim Lejb, 51. Rak Zygmunt, 52. Rakowski Michał, 53. Rostkowski Czesław, 54. Serwatka Karol, 55. Skrzydlewski Ludwik, 56. Śniadowicz Maks, 57. Szczepańczyk Władysław, 58. Szudrowicz Edmund, 59. Szwajdler Franciszek, 60. Szule Henryk, 61. Szczepaniak Leon, 62. Sztrauch Zurech, 63. Turski Feliks, 64. Wojkowski Franciszek, 65. Woźniak Teodor, 66. Zerbe Emil, 67. Zielak Stanisław.

- b) nieobecni usprawiedliwieni: 1. Landkof Abram Elia, 2. Szwajdler Jan, 3. Walczak Adam, 4. Wajcman Józef, 5. Zdziechowski Mieczysław.

- c) spóźnieni: 1. Ellenberg Zygmunt, 2. Kempner Rafał.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

- obecni: 1. Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj, 2. Wiceprezydent

Miasta Kozłowski Kazimierz, 3. Wiceprezydent Miasta Pączek Antoni.

III. Urzędnicy Zarządu Miejskiego:

1. Kierownik Barczewski Jan, 2. Naczelnik inż. Brzozowski Julian,
3. Naczelnik Chwalbiński Leon, 4. Referent Folt Zygmunt, 5. Referent Fornalski Tadeusz, 6. Redaktor Furmański Roman, 7. Zast. dyrektora Hoffman Robert, 8. Sekretarz Jaworski Władysław,
9. Dyrektor Kalinowski Mieczysław, 10. Naczelnik Kempner Stanisław,
11. Naczelnik Konopka Heliodor, 12. Naczelnik Portal Antoni,
13. Naczelnik inż. Przeździecki Stanisław, 14. Naczelnik inż. Rybołowicz Jan, 15. Naczelnik Rogowicz Stefan, 16. Naczelnik Rutkowski Jan, 17. Naczelnik Wisławski Tadeusz, 18. Dyrektor inż. Wojewódzki Waclaw, 19. Naczelnik Wysocki Adam,
20. Kierownik Wyszacki Henryk.

Przewodniczący: Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj.

Sekretarz: Barczewski Jan, Kierownik Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydyalnego.

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofia.

Porządek obrad.

- I. Zagajenie: (Stwierdzenie quorum, przyjęcie protokółów poprzednich posiedzeń, przyjęcie porządku obrad, komunikaty).
- II. Sprawa Zamierzeń Skarbowych Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1937/38.
— ref. Prezydenta Miasta —
- III. Sprawozdania Komisj Radzieckich:
  - a) do Spraw Ogólnych w przedmiocie:
    1. zawieszenia rozpatrzenia podania p. Anny Friedrich o zezwolenie na budowę przy ul. Cmentarnej nr 4/6.
— ref. r. E. Krauze —
    2. zawieszenia rozpatrzenia podania małż. E. i J. Cyter o zezwolenie na budowę na posesji przy ul. Lipowej nr 23.
— ref. r. E. Krauze —
  - b) Finansowo-Budżetowej w przedmiocie:
    1. zmiany wysokości stawki dodatku komunalnego do państwowego podatku gruntowego.
— ref. r. E. Zerbe —
    2. nabycia od S. i F. małż. Kasprzak placu, położonego przy ul. Wiączyńskiej.
— ref. r. S. Lanemana —

3. przyjęcia od małż. Nestvogel, I. Kalińskiej i J. Steineker darowizny gruntu, położonego przy ul. Napiórkowskiego 115.
— ref. r. A. Lancmana —
  4. przyjęcia od R. Matza darowizny gruntu, położonego przy ul. Topolowej.
— ref. r. S. Lancmana —
- IV. Sprawa wykupu rzeźni miejskiej z rąk dotychczasowych koncesjonariuszów.
— ref. radnego — przedstawiciela Komisji Specjalnej —
- V. Rozpatrzenie wniosków nagłych, zgłoszonych na poprzednim posiedzeniu Rady Miejskiej.
- VI. Sprawa pokrywania przez Zarząd Miejski kosztów utrzymania w zakładach opiekuńczych nieletnich sierot po ofiarach zająć ulicznych.
— głosowanie —
- VII. Odpowiedzi na interpelacje:
1. Klubu Radnych P. P. S., Klasowych Związków Zawodowych, Bundu oraz Poalej-Sjon w sprawie przyznania z funduszków miejskich pożyczki świątecznej, przyznanej ogółowi pracowników Zarządu Miejskiego, nauczycielstwu miejskich szkół wieczornych.
  2. Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie usunięcia z zajmowanych stanowisk urzędników miejskich — żydów i niepowierzenia dostaw miejskich żydom.
  3. Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie złożenia Radzie Miejskiej sprawozdania z akcji niesienia pomocy najbiedniejszym.
  4. Klubu Radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych w sprawie księgowania wydatków inwestycyjnych w Łódzkim Towarzystwie Elektrycznym.
- VIII. Wolne wnioski: (Oświadczenia, krótkie zapytania, interpelacje, wnioski nagłe i zwykłe).

I. Zagajenie:

Posiedzenie otwiera o godz. 19 min. 40 Prezydent Miasta Godlewski Mikołaj, oświadczając, iż jest ono prawomocne. Na 72 radnych obecnych jest 65, nieobecnych 7, w tym 5 usprawiedliwionych. W trakcie posiedzenia przybywa 2 radnych, wymienionych powyżej w rubryce „spóźnieni”.

Przewodniczący zawiadamia, że:

1. protokoły 6 i 8 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 25 lutego i 10 marca 1937 roku uważa za przyjęte wobec niezgłoszenia żadnych poprawek przez pp. radnych, którym wyłożone one było do przeglądu;
2. punkt IV porządku obrad referować będzie p. radny Potkański Józef;
3. w punkcie V porządku obrad rozpatrzone zostaną następujące sprawy, poruszone we wnioskach nagłych, zgłoszonych na poprzednich posiedzeniach Rady Miejskiej, a rozpatrzonych już przez Komisję Finansowo-Budżetową:
  - a) sprawa umorzenia pożyczki świątecznej, udzielonej pracownikom miejskim.
— ref. p. r. Potkańskiego Józefa —
  - b) sprawa uporządkowania dzielnicy Widzew i Chojny.
— ref. p. r. Lanemana Stanisława —
  - c) sprawa przestrzegania przez przedsiębiorców i dostawców miejskich ustawodawstwa socjalnego.
— ref. p. r. Chodyński Edmund —
4. zgłoszono 3 wnioski nagłe, a mianowicie:
  - a) Klub Radnych P. P. S i Klasowych Związków Zawodowych i Bundu:
    1. wniosek w sprawie ukrócenia wszelkiej spekulacji artykułami pierwszej potrzeby i celowej walki z drożyzną;
  - b) Klub Radnych Obozu Narodowego:
    2. wniosek w sprawie niezwłocznego przystąpienia do regulacji rzeki Jasieni w dzielnicy południowej miasta;
    3. wniosek w sprawie poczynienia kroków, mających na celu uchylenie art. 5 ustawy z dnia 17 kwietnia 1936 r. o uboju zwierząt gospodarskich w rzeźniach.

P. radny Potkański Józef w imieniu Klubu radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych zgłasza wniosek o uzupełnienie porządku obrad sprawą podwyższenia dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości oraz pokrywania przez miasto czynszu komornianego za bezrobotnych lokatorów, stałych mieszkańców miasta. Przeciwno wnioskowi wypowiada się p. radny Grochowski Bolesław w imieniu Klubu Radnych Obozu Narodowego.

Wniosek o uzupełnienie porządku obrad uchwalono (38 głosów za, 26 przeciw).

P. radny Szwajdler Franciszek w imieniu Klubu Radnych Obozu Narodowego zgłasza wniosek o zdjęcie z porządku obrad punktu VI—sprawa pokrywania przez Zarząd Miejski kosztów utrzymania w zakła-

dach opiekuńczych nieletnich sierot po ofiarach zająć ulicznych. - Przeciwnikowi wnioskowi wypowiada się p. radny Chodyński Edmund w imieniu Klubu Radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych.

Wniosek o zdjęcie z porządku obrad punktu VI upadł (26 głosów za, 38 przeciw).

II. W sprawie Zamierzeń Skarbowych Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1937/38:

P. radny Chodyński Edmund w imieniu Klubu Radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych składa odpowiednie oświadczenie i wnosi o zdjęcie z porządku obrad punktu II — sprawa Zamierzeń Skarbowych Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1937/38.

P. radny Szwajdler Franciszek w imieniu Klubu Radnych Obozu Narodowego wypowiada się przeciwko wnioskowi p. radnego Chodyńskiego Edmunda, motywując konieczność przystąpienia przez Radę Miejską do obrad nad budżetem Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1937/38.

Wniosek o zdjęcie z porządku obrad punktu II uchwalono (37 głosów za, 26 przeciw, 3 radnych wstrzymało się od głosowania).

III. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia podania p. Anny Friedrich o zezwolenie na budowę przy ul. Cmentarnej nr 4/6:

Po wysłuchaniu referatu p. E. Krauze, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej.

Uchwała Nr 49.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 764/M z dnia 10 lutego 1937 roku, postanawia zawiesić na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) rozpatrzenie prośby p. Anny Friedrich z dnia 6 października 1936 roku o udzielenie zezwolenia na budowę drewnianych szop, przeznaczonych na skład artykułów zduńskich i budowlanych, oraz budowę drewnianych ustępów na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Cmentarnej nr 4/6, na przeciąg 2 lat od daty zgłoszenia prośby, tj. do dnia 10 grudnia 1938 roku, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta i może spowodować znaczne trudności w ich urzeczywistnieniu, albowiem w myśl projektu szczegółowego planu zabudowania części miasta, zawartej pomiędzy torami kolei kaliskiej i stacji towarowej Karolew oraz ulicami Nowo-Kątną, Żeromskiego

Drewnowską, szopy drewniane usytuowane są częściowo poza linią regulacyjną ulicy Cmentarnej, ustępy zaś w pasie wolnym od zabudowania.

IV. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia podania małż. E. i J. Cyter o zezwolenie na budowę na posesji przy ul. Lipowej Nr 23:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego E. Krauze, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 50.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 767/M z dnia 18 lutego 1937 roku, postanawia zawiesić na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. nr 23, poz. 202) rozpatrzenie prośby Lemela i Jochwety małż. Cyter z dnia 27 listopada 1936 roku o udzielenie zezwolenia na dobudowę budynku gospodarczego (mieszkanie dozorcey i garaż) na posesji, położonej w Łodzi, przy ul. Lipowej nr 23, na przeciąg 2 lat od daty zgłoszenia prośby, tj. do dnia 27 listopada 1938 roku, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta i może spowodować znaczne trudności w ich urzeczywistnieniu, albowiem w myśl projektu szczegółowego planu zabudowania części miasta, zawartej pomiędzy torami kolei kaliskiej i stacji towarowej Karolew oraz ulicami: Nowo-Kątną, Kątną, Żeromskiego i Drewnowską — leży w pasie wolnym od zabudowy.

V. W sprawie zmiany wysokości stawki dodatku komunalnego do państwowego podatku gruntowego:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego E. Zerbe, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 51.

Rada Miejska przychylając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 771/M z dnia 18 lutego 1937 roku, postanawia na podstawie art. 4 ust. 1 i 7 z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. nr 62/1936 poz. 454) oraz art. 14 (1) ustawy z dnia 15 czerwca 1923 roku w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych, tu-

dzień niektórych podatków budynkowych w brzmieniu, nadanym mu art. 14 Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 listopada 1936 roku o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym (Dz. U. R. P. nr. 85/1936 poz. 593):

- 1) pobrać w roku 1937 na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od gruntów, położonych na obszarze m. Łodzi, dodatek komunalny do państwowego podatku gruntowego w wysokości 50%, tegoż podatku wraz z oddzielnym dodatkiem, przewidzianym wyżej wymienionym dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 listopada 1936 roku;
- 2) stwierdzić, że z wpływów dodatku komunalnego do państwowego podatku gruntowego otrzymują Izby Rolnicze udział w wysokości, przewidzianej art. 14 (3) powołanej wyżej ustawy z dnia 15 czerwca 1923 roku;
- 3) stwierdzić, że dodatkowi temu nie podlegają grunty, stanowiące własność Gminy Miejskiej Łódź oraz dzierżawione przez Zarząd Miejski w Łodzi;
- 4) stwierdzić, że dodatek wymierzony i pobrany zostanie łącznie z państwowym podatkiem gruntowym.

VI. W sprawie nabycia od S. i F. małż. Kasprzak placu, położonego przy ul. Wiączyńskiej:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Lancmana Stanisława, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 52.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 778/M z dnia 24 lutego 1937 roku, postanawia:

- 1) nabyć na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 1620.— od Stanisława i Franciszki małż. Kasprzaków vel Kacprzaków wolny od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych plac, położony w Łodzi, przy ul. Wiączyńskiej, zawierający 810 mtr. kwadr. powierzchni, oznaczony na planie, sporządzonym przez mierniczego Szymańskiego w roku 1911, literami a, b, c, d, a przeznaczony w myśl projektu szczegółowego planu zabudowania miasta pod zieleniec;
- 2) pokryć z funduszków miejskich kosztą zawarcia aktu kupna-sprzedaży omawianej nieruchomości.

VII. W sprawie przyjęcia od małż. Nestvogel, I. Kalińskiej i J. Steineker darowizny gruntu, położonego przy ul. Napiórkowskiego Nr 115:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Lancmana Stanisława, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 53.

Rada Miejska przychylając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 763/M z dnia 10 lutego 1937 roku, postanawia przyjąć na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Aleksandra i Idy małż. Nestvogel, Idy Kalińskiej i Józefy Steineker darowiznę wolnych od wszelkich długów i ciężarów terenów, przeznaczonych pod ulice, oraz działkę budowlaną, pochodzących z parcelacji nieruchomości, położonej w Łodzi przy ulicy Napiórkowskiego nr 115, nr hip. 1000 rep. hip. 59, obejmujących 1.493,1 m. kw., a oznaczonych na sporządzonym przez mierniczego przysięgłego inż. A. Kartasińskiego w roku 1936 za L. dz. 1022 planie odsyłaczami: 24, 25, 26, 27 i 19.

VIII. W sprawie przyjęcia od R. Matza darowizny gruntu, położonego przy ulicy Topolowej:

Po wysłuchaniu referatu p. r. Lancmana Stanisława, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 54.

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 777/M z dnia 24 lutego 1937 roku, postanawia przyjąć na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od Ernesta Matza darowiznę wolnych od wszelkich długów i ciężarów terenów ulicznych, pochodzących z parcelacji nieruchomości, położonej w Łodzi przy ulicy Topolowej nr hip. 4957, rep. hip. 6631, obejmujących 4916 mtr. kwadr. powierzchni, a oznaczonych na planie, sporządzonym przez mierniczego przysięgłego J. Żenowa w dniu 15 lipca 1936 roku za L. dz. 497 literami: a, bed, defg, chijkmn.

IX. W sprawie wykupu Rzeźni Miejskiej z rąk dotychczasowych Koncesjonariuszów:

Po wysłuchaniu referatów przedstawicieli Komisji Specjalnej do spraw Rzeźni Miejskiej, powołanej do życia uchwałą Rady Miejskiej nr 20 z dnia 28 stycznia 1937 roku, w osobach pp. radnego Potkańskiego Józefa (referent większości) i radnego Grochowskiego Bolesława

(referent mniejszości), wywiązuje się dyskusja, w której głos zabierają pp. radny: Chodyński Edmund, Kowalski Kazimierz, Grzegorzak Leon, i Szulc Henryk.

P. radny Woźniak Teodor zgłasza wniosek o przerwaniu dyskusji; przeciwko temu wnioskowi przemawia p. radny Belka Antoni. Wniosek o przerwaniu dyskusji przeszedł większością głosów.

Po omówieniu przez referentów sprawy pp. Potkańskiego Józefa i Grochowskiego Bolesława zgłoszonych wniosków i poprawek, przystąpiono do głosowania.

Poprawka Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie ograniczenia wysokości taryfy za ubój zwierząt w Rzeźni Miejskiej do norm, określonych w okólniku Wojewody Łódzkiego z dnia 8 sierpnia 1935 roku — przeszła (za wnioskiem wypowiedziało się 58 głosów, wstrzymało się od głosowania 9 radnych).

Wniosek większości Komisji Specjalnej do spraw Rzeźni Miejskiej upadł (41 głosów za, 26 przeciw).

Wniosek mniejszości Komisji Specjalnej do Spraw Rzeźni Miejskiej przeszedł jednogłośnie.

Powzięto w związku z tym uchwałę treści następującej.

Uchwała Nr 55.

Rada Miejska, po rozpatrzeniu wniosków Komisji Specjalnej do Spraw Rzeźni Miejskiej, powołanej do życia uchwałą swą nr 20 z dnia 28 stycznia 1937 roku, postanawia — nawiązując do postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 748/M z dnia 1 lutego 1937 roku:

1. przystąpić do wykupu Rzeźni Miejskiej nr 1, mieszczącej się w Łodzi przy ul. Inżynierskiej nr 1, z rąk dotychczasowych koncesjonariuszów z tym, że wykupiona Rzeźnia będzie prowadzona przez Zarząd Miejski we własnym zakresie i na własny rachunek, bez prawa wydzierżawiania i zastawiania jej lub cedowania dochodów z niej w jakiegokolwiek formie;
2. upoważnić Zarząd Miejski do zaciągnięcia w jednej z instytucji kredytowych pożyczki na wykup Rzeźni Miejskiej nr 1 z rąk dotychczasowych koncesjonariuszów w wysokości zł. 1.148.000.—;
3. stwierdzić, iż taryfa za ubój zwierząt w Rzeźniach Miejskich nie może w ogólnej sumie przekraczać norm, określonych w okólniku Wojewody Łódzkiego z dnia 8 sierpnia 1935 roku.

O godz. 22 min. 40 przewodniczący zarządza przerwę, wznawiając obrady o godz. 23 min. 25.

X. W sprawie umorzenia pożyczki świątecznej, udzielonej pracownikom miejskim:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Potkańskiego Józefa, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, wywiązuje się dyskusja, w której głos zabierają pp. radni: Grzegorzak Leon, Lewin Izaak, Belka Antoni, Chodyński Edmund, Kowalski Kazimierz i Holenderski Lew.

Na wniosek p. radnego Sz wajdlera Franciszka, podtrzymany — po jego wycofaniu — przez p. radnego Chodyńskiego, przystąpiono do głosowania.

Poprawki Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie nieumorzania pożyczki świątecznej urzędnikom I i II stopnia służbowego oraz urzędnikom-żydom, w głosowaniu upadły.

Na wniosek Klubu Radnych P. P. S., Klasowych Związków Zawodowych, Bundu i N. S. P. P. powzięto jednogłośnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 56.

Rada Miejska postanawia:

1. uznać pożyczkę świąteczną, wypłaconą pracownikom Zarządu Miejskiego na podstawie postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta nr 668a/M z dnia 21 grudnia 1936 roku, za jednorazowy bezzwrotny dodatek świąteczny;
2. pokryć związany z tym wydatek w kwocie zł. 157.850.— z oszczędności, jakie da się uzyskać w budżecie Zarządu Miejskiego na rok adm. 1936/37.

XI. W sprawie uporządkowania dzielnicy Widzew i Chojny:

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Lancmana Stanisława, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednogłośnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 57.

Rada Miejska wzywa Zarząd Miejski do uwzględnienia w planie robót inwestycyjnych na rok 1937/38:

1. uregulowania i zabrukowania ulicy Niciarnianej na przestrzeni od ul. Rokicińskiej do cmentarza zarzewskiego;
2. wybudowania przy ul. Batoiego przejazdu, łączącego dzielnicę Widzew z tzw. dzielnicą Nowy Świat, oddzieloną od Widzewa torem kolejowym;
3. wybudowania targowiska w dzielnicy Widzew;
4. założenia chodników na ulicy Tuszyńskiej;

5. zabrukowania ulicy Karpiej na Chojnach i Łagiewnickiej na Bałutach do granic miasta;
6. założenia parku w dzielnicy Chojny, której robotnicza ludność pozbawiona jest zieleni i zdrowego powietrza.

XII. W sprawie przestrzegania przez przedsiębiorców i dostawców miejskich ustawodawstwa socjalnego;

Po wysłuchaniu referatu p. radnego Chodyńskiego Edmunda, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, wywiązuje się dyskusja, w której głos zabierają pp. radni: Szulc Henryk, Lewin Izaak, Nutkiewicz Szlama, Goliński Stanisław i Malinowski Leon.

Po przemówieniu p. radnego Szulca Henryka, p. radny Kowalski Kazimierz wnosi o przerwaniu dyskusji; przeciwko wnioskowi wypowiada się p. radny Nutkiewicz Szlama. Wniosek upadł.

Po przemówieniu p. radnego Malinowskiego Leona zgłasza wniosek o przerwaniu dyskusji p. radny Potkański Józef; przeciw wnioskowi wypowiada się p. radny Kowalski Kazimierz; wniosek przeszedł. Na wniosek p. radnego Kowalskiego Kazimierza Przewodniczący zarządza imienne głosowanie nad poprawkami Klubu Radnych Obozu Narodowego w sprawie powierzenia dostaw i robót miejskich tylko firmom chrześcijańskim oraz firmom, które nie zatrudniają żydów. W głosowaniu poprawki upadły (26 głosów za, 38 przeciw; 3 radnych nie brało udziału w głosowaniu).

Na wniosek Klubu Radnych P. P. S., Klasowych Związków Zawodowych i Bundu powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr 58.

Rada Miejska postanawia polecić Zarządowi Miejskiemu:

1. aby wszelkie roboty i dostawy powierzał jedynie przedsiębiorcom i dostawcom, którzy przestrzegają obowiązujące umowy zbiorowe oraz nie dopuszczają się łamania ustawodawstwa socjalnego i przestrzegają zasadę 8-godzinnego dnia pracy;
2. aby w związku z tym od firm i dostawców, stawających do przetargów na roboty i dostawy, żądał przedłożenia zaświadczeń Inspektoratu Pracy, iż przedsiębiorca wzgl. dostawca honoruje umowę zbiorową i przestrzega obowiązujące przepisy ustawodawstwa socjalnego, wzgl. zaświadczenia związku zawodowego robotników lub pracowników danego zawodu, że warunki pracy i płacy u oferującego przedsiębiorcy lub dostawcy są zgodne z umową i obowiązującymi przepisami ustawodawstwa socjalnego;

3. aby wszelkie artykuły spożywcze dla szpitali, domów wychowawczych i innych instytucyj miejskich zakupywane były przede wszystkim w spółdzielniach.

Za nieodpowiednie zachowanie się i używanie obraźliwych zwrotów zostają przywołani przez Przewodniczącego do porządku pp. radni: Kowalski Kazimierz, Rakowski Michał i Belka Antoni.

XIII. W sprawie pokrywania przez Zarząd Miejski kosztów utrzymania w zakładach opiekuńczych nieletnich sierot po ofiarach zająć ulicznych:

Przewodniczący zarządza głosowanie nad przedyskutowanym już na 7 posiedzeniu Rady Miejskiej, odbytym w dniu 3 marca 1937 roku, wnioskiem Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 15 lutego 1937 roku w tej sprawie.

P. radny Potkański Józef w imieniu Klubu Radnych P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych wnosi o rozpatrzenie naprzód wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 15 marca 1937 roku w sprawie podwyższenia dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości oraz w sprawie pokrywania przez Zarząd Miejski czynszu komornianego za bezrobotnych lokatorów.

P. radny Kowalski Kazimierz w imieniu Klubu Radnych Obozu Narodowego wnosi o rozpatrzenie naprzód wniosków nagłych tego Klubu, zgłoszonych na dwóch ostatnich posiedzeniach Rady Miejskiej.

Po oświadczeniu Przewodniczącego, iż wniosków pp. radnych Potkańskiego Józefa i Kowalskiego Kazimierza uwzględnić nie może wobec ustalenia już na początku posiedzenia porządku obrad, na ławach Klubu Radnych Obozu Narodowego powstaje nie dająca się opisać wrzawa. PP. radni z Obozu Narodowego gwizdzą, trąbią, krzyczą, tupią nogami i biją w pulpity.

Przewodniczący, któremu na sali obrad nie udaje się przywrócić spokoju, co za tym idzie przegłosowanie czy to wniosków natury formalnej, zgłoszonych przez pp. radnych Potkańskiego Józefa i Kowalskiego Kazimierza, czy też wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 15 lutego 1937 roku, zarządza o godz. 1 min. 35 przerwę, wznowiając obrady o godz. 1 min. 45.

Wobec tego, że na sali obrad znowu powstaje tumult, Przewodniczący — po przywołaniu do porządku wszystkich radnych z Obozu Narodowego — posiedzenie o godz. 1 min. 50 zamyka.

Sekretarz

(—) *Jan Barczewski*
(JAN BARCZEWSKI)

Kierownik Oddziału Ogólnego
Wydziału Prezydyjnego

Przewodniczący

(—) *M. Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

Tymczasowy Prezydent Miasta

WYKONANIE BUDŻETU ZARZĄDU MIEJSKIEGO
za czas od 1 kwietnia 1936 roku

Dział	Nazwa działu	Wydatki zwyczajne		Stosunek % 0/0
		preliminowano na okres roczny	wydatkowano w ciągu 12 miesięcy	
I	Zarząd ogólny	3,978,384 —	4 011,755.59	100,83
II	Majątek komunalny	170,824.—	155,695.98	91,14
III	Przedsiębiorstwa komunalne	231,706.—	—	—
IV	Splata długów	3,226,527.—	2 201 309.77	68,22
V	Drogi i place publiczne	1,572 624.—	1,514,353.33	96,29
Va	Pomiary i plany rozbudowy miasta	240 239.—	237,759.45	98,96
VI	Oświata	3,007,781 —	2,921,109.12	97,11
VII	Kultura i sztuka	610,337.—	616,651.93	101,03
VIII	Zdrowie publiczne	4,174,230 —	3,872,671.64	92,77
IX	Opieka społeczna	2,772 754.—	2,587,003.66	93 30
X	Popieranie rolnictwa	205,083.—	186,168 56	90,77
XI	Popieranie przemysłu i handlu	465,892.—	460,552.73	98,85
XII	Bezpieczeństwo publiczne	1,443 429.—	1,307,139.20	90,55
XIII	Różne	752,493 —	727,045.10	96,61
	Zł.	22,852,303.—	20,799,216.06	91,07

W ŁODZI ZA 12 MIESIĘCY 1936/37 ROKU
do 31 marca 1937 roku (bez rozrachunku).

Dział	Nazwa działu	Dochody zwyczajne		Stosunek %
		preliminowano na okres roczny	wydatkowano w ciągu 12 miesięcy	
I	Majątek komunalny	149,065 —	174,453.19	117,03
II	Przedsiębiorstwa komunalne	3,059,769.—	2 525,367.07	82,53
III	Subwencje i dotacje	195,502.—	85,939.43	43,95
IV	Zwroty	2,091,712.—	1 588,446.82	75,94
V	Oplaty administracyjne	499,257.—	482,125.42	96,56
VI	Oplaty z urzędzeń dobra publicznego	568,592.—	534,087.89	93,93
VII	Dopłaty	—	—	—
VIII	Udział w podatkach państwowych	10,047,616.—	9,553,887.40	95,08
IX	Dodatki do podatków państwowych	6,202,089.—	6,142,225.37	99,03
X	Podatki samoistne	1,340,000.—	1,372,283.59	102,40
XI	Różne	200,004.—	256,942.72	128,46
	Zł.	24,353,606 —	22,715,758.90	93,27

U W A G A : Sumy wykonania działu VIII i IX, wykazane w 2 rubryce, nie obejmują wpływów podatkowych za m-c marzec 1937 roku z powodu przekazania tych należności przez Izbę Skarbową dopiero w następnym miesiącu.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

za czas od 1 kwietnia 1936 roku do 31 marca 1937 roku.

Nazwa rachunku	Bilans otwarcia na dzień 1. IV. 1936 r.		Obroty za czas od 1. IV. 1936 r. do 28. II. 1937 r.		Obroty w miesiącu marchu 1937 r.		Ogólne obroty od początku roku do końca marca 1937 roku	
	Winien	Ma	Winien	Ma	Winien	Ma	Winien	Ma
	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.	zł. gr.
Kasa	24,712.24	—	20,275,626.07	20,229,692.78	1,827,425.69	1,898,071.22	22,127,764.—	22,127,764.—
Wydatki budżetowe	—	—	31,380 652.55	1,808,430.37	1,943,962.15	203,765.69	33,324,614.70	2,012,196.06
Dochody budżetowe	—	—	2,182,252.64	31,817,548.53	5,446.13	1,865,206.57	2,187,698.77	33,682,755.10
Zakłady i Szpitale	—	—	2,241,449.01	1,071,051.15	241,039.04	190,232 82	2,482,488.05	1,261,283.97
Przedsiębiorstwa Komunalne	—	—	2,824,324.02	2,007,802.40	119,065.43	163,571.42	2,943,389.45	2,171,373.82
Zobowiązania z tyt. wyk. budżetu	—	8,911,037.07	23,622,523.71	22,469,495.31	2,429,128.—	1,889,851.76	26,051,651.71	33,270,383.14
Instytucje kredytowe	56,074.71	—	28,424,424.63	28,366,136.95	2,161,534.65	2,275,897.04	30,642,033.99	30,642,033.99
Sumy przechodnie	2,387,319.81	4,084,160.69	31,382,967.05	31,092,352.39	2,254,573.58	2,996,008.36	36,024,860.44	38,172,521.44
Weksle obce	—	—	700.—	700.—	—	—	700.—	700.—
Zaliczki	9,195,584.56	131,777.82	4,705,671.98	5,923 134.38	519,512.47	507 850.14	14,420,769.01	6,562,762.34
Dłużnicy i wierzyciele	1,827,481.39	104,426.78	82,635.78	1,726,653.53	208,415.50	—	2,118,532.67	1,831,080.31
Akcepty	—	59,770.35	81,250.92	31,480.57	—	—	81,250.92	91,250.92
Depozyty walorowe obce	411,138.91	—	120,814.35	103,633.66	6,827.50	16,052.50	538,780.76	119,686.16
Deponenci	—	411,138.91	103,633.66	120,814.35	16,052.50	6,827.50	119,686.16	538,780.76
Pożyczki krótkoterminowe	—	200,000.—	—	660,000 —	—	—	—	860,000.—
Papiery wartościowe własne	17,058,916.14	—	10,820.—	855,950.—	600.—	2,400.—	17,070,336.14	858 350.—
Różne rachunki	—	17,058,916.14	31,817,177.76	30,972,047.76	282,752.38	600.—	32,099 930.14	48,031,563.90
Zł.	30,961,227.76	30,961,227.76	179,256,924.13	179,256,924.13	12,016,335.02	12,016,335.02	222,234 486.91	222,234,486.91

KRONIKA.

I. OGÓLNA.

Z Rady Szkolnej Miejskiej w Łodzi.

W dniu 26 lutego rb. odbyło się posiedzenie Rady Szkolnej Miejskiej dla uczczenia zasług zmarłego Przewodniczącego tej Rady ś. p. dr. Stanisława Skalskiego.

Na posiedzeniu tym przewodniczący Rady Szkolnej Miejskiej dyrektor F. Michejda wygłosił następujące przemówienie:

„W dniu 5 lutego rb. zmarł długoletni, wielce zasłużony przewodniczący Rady Szkolnej Miejskiej w Łodzi ś. p. Stanisław Skalski, doktor medycyny, b. naczelnik Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, Kawaler Orderu Polonia Restituta, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Natychmiast po otrzymaniu wieści żałobnej o zgonie niestrudzonego obywatela, wybitnego działacza społecznego na gruncie naszego miasta i nieodżałowanego przewodniczącego Rady Szkolnej Prezydium postanowiło przesłać depezę kondolencyjną na ręce Czcigodnej Wdowy, złożyć na trumnie wieniec z napisem; Nieodżałowanemu Prezesowi i Szlachetnemu Społecznikowi Rada Szkolna Miejska, wziąć gremialny udział w pogrzebie i wygłosić nad mogiłą Zmarłego przemówienie ku uczczeniu Jego zasług, które nad grobem wypowiedział p. dyrektor P. Maciński.

Dziś na pierwszym posiedzeniu, na którym już nam nie przewodniczy, pragnę w kilku słowach oddać hołd Zmarłemu, wyrazi głębokiej czci i rzetelnego szacunku za wieloletnią, owocną pracę w naszej instytucji.

Ś. p. dr. Stanisław Skalski był członkiem R. S. M. od chwili jej ukonstytuowania się, tj. od kwietnia 1918 r. W dniu 4-go grudnia 1919 r. objął godność zastępcy przewodniczącego, a po ustąpieniu z prezesury ś. p. dr. Stefana Kopcińskiego w dniu 15 stycznia 1924 r. został wybrany na stanowisko przewodniczącego, piastując mandat nieprzerwanie w ciągu lat 13-tu — wybierany ponownie w latach 1928 i 1934.

Do czasu objęcia przewodnictwa ś. p. dr. Skalski piastował z ramienia R. S. mandat przewodniczącego Komisji Apelacyjnej do spraw nie-

regularnego uczęszczania dziatwy do szkół, tudzież godność członka Urzędu Dyscyplinarnego dla nauczycieli szkół powszechnych. W 13 letniej pracy w charakterze przewodniczącego dążył stale do podniesienia poziomu moralnego społeczeństwa, słusznie podkreślając, że poprawa i ugruntowanie moralnych stosunków w przyszłości jest uzależnione od oddziaływania wychowawczego na pokolenie, uczęszczające obecnie do szkół. Tej trosce o przyszłość lepszą i jaśniejszą poświęcił ś. p. Przewodniczący nie tylko wiele rozmyślań, referatów i śmiałych rad w czasie obrad i dyskusyj na posiedzeniach, lecz przeprowadził w czasie swego przewodnictwa cały szereg wniosków, które dzięki osobistej Jego powadze i głębokiej wierze w ich słuszność i konieczność wcielone zostały w życie.

Do najważniejszych Jego poczynań zaliczyć należy:

- 1) Pozyskiwanie terenów pod budowę nowych odpowiednich gmachów szkolnych;
- 2) Sprawę budowy gmachów: w szczególności budynku szkoły im. Komisji Edukacyjnej na Widzewie;
- 3) W dbałości o zdrowie młodzieży: wprowadzenie i organizowanie nauki na otwartym powietrzu;
- 4) Walkę z alkoholizmem przy pomocy organizowania kursów dla nauczycielstwa, przydzielania szkołom biblioteczek z tego zakresu;
- 5) Nieustanną walkę o podniesienie poziomu etycznego dziatwy i młodzieży szkolnej;
- 6) Troskę o podniesienie stanu higieny w szkołach; przez uzyskanie kredytów na zwalczanie jaglicy;
- 7) I bodaj najważniejszym sukcesem Jego trudu: realizacja akcji dożywiania dziatwy szkolnej w okresie najcięższego przesilenia gospodarczego w r. 1932. To ostatnie dzieło trwa do dziś, zyskując jeszcze szerszą podstawę, niż ją posiadało.

Nie poruszam tu w szczegółach rozległych prac społecznych, którym całą duszą oddany był ś. p. dr Skalski, bo je ocenić musiały kompetentne koła naszego społeczeństwa. Nadmienić pragnę, iż od chwili przybycia do Łodzi interesował się szczególnie żywo sprawami kulturalno-oświatowymi, przyczynił się do założenia Towarzystwa Krzewienia Oświaty oraz pierwszego Muzeum Łódzkiego, współpracował w Towarzystwie Oświatowym „Wiedza”. Był wybitnym działaczem w pracach „Polskiego Czerwonego Krzyża, gdzie zajmował kierownicze stanowisko w Zarządzie Okręgu. Znany i szanowany był jako pracownik w zawodowych organizacjach lekarskich. Podczas wojny światowej został lekarzem naczelnym Sekcji Szpitalnej przy Komitecie Obywaelskim, następnie objął stanowisko fizyka miejskiego.

Mimo rozległej pracy zawodowej od listopada 1928 r., kiedy staje na czele Wydziału Zdrowia Publicznego w Urzędzie Wojewódzkim, odznaczając się na tej placówce niestrudzoną energią i wysokimi zdolnościami, nie zaniedbuje niczego w swych dobrowolnie na się przyjętych obowiązkach społeczno-obywatelskich tak dalece, że wiele instytucyj posiada w Nim zawsze chętnego i gorliwego członka, czego dowodem np. Jego działalność w organizowaniu dni przeciwgruźliczych. W R. S. M. ceniliśmy wszyscy Jego wysokie poczucie obywatelskie, zapał i głębokie przejmowanie się zagadnieniami wychowania młodych pokoleń, wytrawny sąd, ujmujące obejście i wybitne cechy prawego charakteru.

Oddajmy cześć zasłudze i szczeremu uznaniu świetlanej postaci spracowanego, godnego naśladownictwa, szlachetnego społecznika — skupioną chwilą milczenia”.

Walne zgromadzenie członków Towarzystwa Kolonii Letnich Publicznych Szkół Powszechnych w Łodzi.

Dnia 14. III. rb. w sali Rady Miejskiej (Pomorska 16) odbyło się pierwsze walne zgromadzenie członków Towarzystwa Kolonii Letnich Publicznych Szkół Powszechnych w Łodzi.

W zebraniu wzięło udział około 300 osób, reprezentujących poszczególne szkoły powszechne oraz szereg organizacji społecznych.

Obrady zagał Inspektor Szkolny m. Łodzi p. Dobrowolski, witając przybyłych na zebranie: Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego p. Ambroziewicza, reprezentanta Wojewody Łódzkiego p. naczelnika Janiszewskiego, reprezentanta Dowódcy O. K. gen. Langnera p. płk. dpl. M. Bolesławicza, reprezentanta J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza Diecezji Łódzkiej — ks. kan. Orłowskiego, Prezydenta m. Łodzi pana M. Godlewskiego oraz wszystkich pozostałych uczestników zebrania, wyrażając nadzieję, że obrady przyniosą w efekcie rezultaty korzystne dla należytego prowadzenia akcji kolonii letnich.

Następnie inspektor Dobrowolski zaproponował na przewodniczącego zebrania dyrektora Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy p. Jagiełłę, który też przez aklamację został na to stanowisko wybrany.

Po ukonstytuowaniu się prezydium zebrania ustalono następujący porządek obrad: 1) Zagajenie, 2) Wybór przewodniczącego, 3) Referat pt. „Kolonie letnie“ — dr. Mitkiewicz K. — wizytator. 4) Sprawozdanie z działalności Kuratorskiego Komitetu Kolonii Letnich — ref. E. Dutkiewicza, 5) Zamierzenia na przyszłość i omówienie statutu — ref. insp. Dobrowolskiego, 6) Przejęcie majątku Kuratorskiego Komitetu Kolonii Letnich, 7) Wybór Komisji Matki, 8) Dyskusja nad wnioskami, 9) Uchwalenie wysokości składek członkowskich, 10) Wybory władz Towarzystwa.

Wobec wyczerpania pierwszych dwóch punktów porządku obrad, przystąpiono do trzeciego — referatu wiz. dr. Mitkiewicza — pt. „Kolonie letnie“. W referacie tym omówione zostało szczegółowe znaczenie kolonii letnich dla młodzieży, zwłaszcza szkół powszechnych. Znaczenie nie tylko zdrowotne, ale przede wszystkim wypoczynkowe. Wyczerpującego referatu zebrani wysłuchali z dużym zainteresowaniem.

W następnym z kolei punkcie obrad p. E. Dutkiewicz omówił działalność Kuratoryjnego Komitetu Kolonii Letnich w Łodzi, za cały okres jego egzystencji przez przeciąg pięciu lat. W omówieniu tym referent zobrazował historię powstania wymienionego Komitetu, wskazując na fakt, iż w roku 1932 nauczycielstwo i urzędnicy administracji szkolnej województwa łódzkiego podjęli inicjatywę organizowania kolonii letnich. Dzięki właśnie tej inicjatywie został powołany do życia Kuratoryjny Komitet Kolonii Letnich, na którego czele stanął ówczesny kurator Okręgu Szkolnego Warszawskiego p. S. Pytlakowski.

W ciągu całego okresu sprawozdawczego, z pobytu przez jeden miesiąc skorzystało ogółem 14,434 dzieci, co pociągnęło za sobą koszt zł. 495,354.01. Całkowity koszt miesięczny utrzymania jednego dziecka wynosi przeciętnie 34 zł. 32 gr., wliczając w to sumy, wydawane na inwentarz, który w chwili obecnej przedstawia wartość 30,008 zł.

W dalszym ciągu sprawozdania referent wskazał, że kolonie letnie ze względu na swój charakter znalazły już należyty oddźwięk w społeczeństwie łódzkim i dlatego też przeistoczenie dotychczasowej organizacji w nowe formy, dające gwarancje zrealizowania idei wychowania zdrowego i twórczego przyszłego obywatela Polski, nie powinno nasuwać żadnej wątpliwości i trudności. Po tym referacie, z kolei zabrał głos insp. Dobrowolski, który omówił zamierzenia na przyszłość oraz nowy statut.

Po krótkiej przerwie przystąpiono do dalszych obrad, przy czym uchwalono: przejąć cały majątek Kuratoryjnego Komitetu Kolonii Letnich, ustalić składkę członkowską na rok 1937 w wysokości zł. 25 rocznie.

Ta ostatnia kwestia spowodowała długotrwałą dyskusję, przy czym wielu mówców podkreślało, iż składka tej wysokości jest zbyt duża. Po wyjaśnieniach jednak insp. Dobrowolskiego, uchwalono podaną powyżej wysokość składki.

Wreszcie na zakończenie dokonano wyboru władz Towarzystwa Kolonii Letnich Publicznych Szkół Powszechnych w Łodzi.

Na wniosek specjalnie wyłonionej komisji wybrano władze w składzie następującym:

Zarząd — prezes insp. Dobrowolski, członkowie pp.: nac. Jagiełło, Przedpeński, Ochędalski, Dutkiewicz, Bieżanowski, Szwaln, Jagodziński, Napiórkowska, Kasprzyk, Plisia, Portalewski, Wałkowiak, zastępcy: Babiński, Peppe, Gorząd.

Komisja Rewizyjna — Ostrowski, Zalewski, Waltratus, Żaczyk, Siedlanowski, zastępcy — Kierzkowski, Skrobiranda.

Sąd Koleżeński — Wasilewski, Braun, Pawłowski, zastępcy — Borucki, Małkowski.

Zebranie organizacyjne Obozu Zjednoczenia Narodowego w Łodzi.

W dniu 17 marca rb. odbyło się w lokalu Klubu Obywatelskiego pierwsze zebranie organizacji miejskiej Obozu Zjednoczenia Narodowego w Łodzi.

W pięknie udekorowanej barwami narodowymi salii zgromadzili się przedstawiciele wszystkich sfer społeczeństwa łódzkiego. Za stołem prezydialnym ustawiono popiersie Marszałka Piłsudskiego, po którego bokach zamieszczono portrety Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Śmigłego-Rydza.

Z ramienia władz centralnych Obozu Zjednoczenia Narodowego przybył przewodniczący organizacji miejskiej O. Z. N., prezydent m. st. Warszawy Minister Starzyński oraz poseł Snopczyński.

Zagajając zebranie, Prezydent m. Łodzi M. Godlewski wygłosił przemówienie, witając p. Ministra Starzyńskiego i wskazując, że zebranie dzisiejsze ma zdecydowanie ujawnić swą wolę służenia Polsce w myśl zasad, wyrażonych przez Marszałka Śmigłego-Rydza i zawartych w deklaracji płk. Koca i przyłożyć całe swe siły i możliwości, aby — powtarzając słowa p. płk. Koca — „wyprowadzić kraj na drogę bardzo ubitą i pewną”.

Prezydent Godlewski powołał do stołu prezydialnego ks. kanonika Orłowskiego oraz pp. Lewandowskiego, Czaplńskiego i jako sekretarza dyrektora Zarządu Miejskiego Kalinowskiego, po czym poprosił na mównicę ministra Starzyńskiego, powitanego długotrwałymi oklaskami.

Minister Starzyński wygłosił dłuższe przemówienie, w którym szeroko rozwinął tezy zawarte w deklaracji płk. Koca, podając zasady organizacyjne O. Z. N.

Przemówienie min. Starzyńskiego przerywane było kilkakrotnie burzą oklasków, a zakończone serdeczną owacją.

Po tym przemówieniu przewodniczący zebrania udzielił głosu reprezentantom poszczególnych warstw społeczeństwa łódzkiego.

Po wyczerpaniu listy mówców Prezydent Godlewski odczytał treść depezy wysłanych do Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Śmigłego-Rydza, premiera Sławoj-Składkowskiego i płk. Koca.

Z kolei min. Starzyński przedstawił zebrany władze ośrodka miejskiego OZN. w Łodzi, powołane przez płk. Koca. Na prezesa ośrodka łódzkiego został powołany inż. Michaelis, wiceprezesami — dr. Tochterman, prez. Kopczyński, Apolonia Rybicka, sekretarz — Janowski, skarbnik nac. Chwalbiński, oraz członkowie: sen. Algajer, pos. Wadowski, prezydent m. Łodzi Godlewski, inż. Oskar Gross, prez. Fiedler i prezes Raabe.

W końcu zebrania uchwalono rezolucję o brzmieniu następującym:

„Zebrani w dniu 17 marca 1937 r. w lokalu Klubu Obywatelskiego w Łodzi przedstawiciele ludności Łodzi i jej regionu, po wysłuchaniu referatu p. min. Starzyńskiego, prezydenta m. st. Warszawy, oświadczają zgodnie, iż hołdując zasadzie konsolidacji narodu polskiego i dążąc w myśl wskazań Naczelnego Wodza Marszałka Śmigłego-Rydza do „podciągnięcia Polski wzwyż” — solidaryzują się z deklaracją ideowo-polityczną płk. Adama Koca i postanawiają stanąć w szeregach Obozu Zjednoczenia Narodowego i niezwłocznie przystąpić do działań organizacyjnych”.

Akces ten podpisali wszyscy obecni.

Uroczysta akademія ku czci Marszałka Śmigłego-Rydza.

18 marca rb. w sali obrad Rady Miejskiej odbyła się wielka akademія ku czci Marszałka Polski Edwarda Śmigłego-Rydza, zorganizowana z okazji Imienin Naczelnego Wodza przez koło Peowiaków w Łodzi.

Sala przybrana była uroczyście — gustownie i pięknie udekorowana zielenią oraz flagami o barwach narodowych. Na jednej ze ścian zawieszono wielki portret Marszałka Śmigłego-Rydza na wstęgach „Virtuti Militari” oraz „Krzyża Niepodległości”.

Chór im. Moniuszki z towarzyszeniem orkiestry odśpiewał „Hymn Narodowy”, poczym wygłosił słowo wstępne dr. Bolesław Fichna. Wiązankę pieśni legionowych w układzie prof. Miłka wykonał następnie chór im. Moniuszki.

Z kolei wiceprezydent miasta p. Antoni Pączek wygłosił następujące przemówienie:

— Gdy śledzimy bieg żywota Wodza Naczelnego — mówi prelegent — stwierdzić musimy, że Marszałek Rydz Śmigły zawsze, w każdej walce i na czele każdej jednostki bojowej odnosił zwycięstwa. Jest to Wódz i Mąż stanu wielkiej miary. Jako taki ma prawo powoływać cały naród do prac dla dobra państwa, nie tylko w czasie wojny, lecz i w czasie pokoju.

Przypominając następnie słowa Marszałka Rydza-Śmigłego o wspólnym wysiłku w kierunku podciągnięcia Polski wzwyż, wiceprezydent Pączek zakończył swe przemówienie słowami:

— Dziś na to wezwanie Naczelnego Wodza odpowiadamy gotowością, a w roku przyszłym, na dzień Jego imienin, musimy przynieść Marszałkowi wyraźne już dowody pracy dokonanej.

Wśród wielkiego entuzjazmu obecnych, odczytano następnie depezę, jaką postanowiono wysłać do Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza.

„Zebrani w sali Rady Miejskiej na uroczystej ekademit, urządzonej staraniem Zw. Peowiaków, Koło Łódź, dla uczczenia Twych imienin, ślemy Ci Panie Marszałku gorące życzenia i zapewnienia gotowości służby dla Polski pod Twoim rozkazem”.

Burza okrzyków zerwała się po odczytaniu depezy. Okrzyki „Niech żyje Wódz”, „Niech żyje Marszałek” trwały w spontanicznej owacji przez długi czas.

Akademia zakończyła się odegraniem „Pierwszej Brygady”, pozostawiając na uczestnikach niezapomniane wrażenie.

Depesza do Marszałka Śmigłego-Rydza.

W związku z imieninami Naczelnego Wodza, Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza, Prezydent miasta Mikołaj Godlewski wysłał w dniu 18 marca rb. następującą depezę:

„Marszałek Polski Edward Rydz Śmigły, Warszawa.

Łącząc się z całą Polską, przesyłam Ci Panie Marszałku w imieniu społeczeństwa łódzkiego, Zarządu Miejskiego i swoim własnym wyrazy czci, hołdu i przywiązania oraz życzenia długiego żywota i owocnej pracy dla potęgi Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

Mikołaj Godlewski

Tymczasowy Prezydent m. Łodzi”.

Imieniny Wielkiego Marszałka.

W dniu 19 marca rb. odbyły się w Łodzi uroczystości z okazji imienin zmarłego Wodza Narodu, Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

O godzinie 9 rano w świątyniach wszystkich wyznań odbyły się nabożeństwa, na których zgromadziły się liczne rzesze ludności oraz uczniowie szkół średnich i powszechnych.

O godzinie 10 w Katedrze odprawiona została msza. Pośrodku nawy kościelnej ustawiono katafalk z symboliczną trumną. Wokoło ustawiły się poczty sztandarowe sfederowanych organizacyj b. wojskowych, legionistów, peowiaków, legionu śląskiego, oficerów rezerwy, podoficerów rezerwy, rezerwistów i in. Za nimi wyrósł las sztandarów organizacyj społecznych i zawodowych. Wartę honorową przy trumnie pełnili członkowie związku legionistów w historycznych mundurach.

Przed godz. 10 zaczęli przybywać przedstawiciele władz: Wojewoda Łódzki Hauke-Nowak, dowódca OK. gen. Langner, prezydent Godlewski, prezes Sądu Okręgowego Maciejewski, prokurator dr. Spólnik, dyrektor Izby Skarbowej Rządkiwicz, zastępca wojewódzkiego komendanta policji insp. Złotowski, naczelnicy wszystkich wydziałów Urzędu Wojewódzkiego z nac. dr. Wroną i nac. inż. Jellinkiem na czele, starosta dr. Mostowski, komendant insp. Niedzielski, liczni reprezentanci korpusu oficerskiego i in.

Mszę świętą żałobną odprawił J. E. Ks. Biskup W. Jasiński. W czasie mszy pienia żałobne wykonał chór alumnów seminarium duchownego, po czym J. E. Ks Biskup Jasiński odprawił przy trumnie egzekwie. Nabożeństwo zakończone zostało odegraniem na organach marsza żałobnego Chopina.

O godz. 12 w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego — p. Wojewoda Hauke-Nowak udekorował krzyżami zasługi 12 starszych przodowników i przodowników policji.

Około godziny 18 na Placu Wolności zgromadzona publiczność wysłuchała przez megafon przemówienia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Mościckiego.

O godz. 18.50 z rozgłośni łódzkiego radia nadany był odczyt red. Wojtyńskiego p. t. „Wielki Marszałek w Łodzi”. Prelegent obszernie omówił działalność Wodza Narodu w naszym mieście w roku 1899, opis imienin w roku 1919 oraz historyczny moment w roku 1920, gdy ówczesnemu Naczelnikowi Państwa delegacja łódzka w osobach prezydenta Rzewskiego, inż. Wojewódzkiego oraz inż. Klocmana wręczyła dyplom obywatelstwa honorowego m. Łodzi, jak również odczytał nieznaną dotąd tekst odpowiedzi Naczelnika Piłsudskiego delegacji łódzkiej.

W godzinach wieczornych w organizacjach społecznych odbyły się liczne akademie.

Z Miejskiej Komisji Archiwalnej.

Dnia 2 kwietnia rb. w sali konferencyjnej Zarządu Miejskiego odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Godlewskiego posiedzenie Miejskiej Komisji Archiwalnej.

W posiedzeniu wzięli udział: dr. Konarski, dyrektor Archiwum Akt Dawnych w Warszawie, dr. Łopaciński, dyr. Archiwum Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, dr. Stebelski, archiwista Głównego Archiwum Akt Dawnych, poseł Waszkiewicz, prof. Lorenc, dyrektor Kalinowski i kierownik Archiwum Miejskiego dr. Warężak.

Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania z działalności Archiwum Miejskiego omówiono następujące sprawy: przepisy o przechowywaniu

akt zakończonych, przepisy o korzystaniu z archiwum, przepisy o opłatach archiwalnych.

Przepisy o opłatach i o korzystaniu z archiwum zaakceptowano z drobnymi zmianami.

Po dłuższej dyskusji projekt przepisów o przechowywaniu akt zakończonych przekazano dr. Warężakowi do poczynienia pewnych zmian.

Obrady pierwszego dnia trwały 4 godziny.

Następnego dnia, w sobotę, Komisja przeprowadziła lustrację Archiwum Miejskiego.

Lokal Archiwum uznano za odpowiedni, lecz za szczupły.

Postanowiono wystąpić z wnioskiem o przeniesienie z gmachu przy Placu Wolności 1 Muzeum im. Bartoszewiczów do bardziej odpowiedniego lokalu, a cały budynek starego ratusza oddać do dyspozycji Archiwum Miejskiego.

Uznano za wskazane wznowienie wydawania — „Rocznika Łódzkiego”, którego dotychczas ukazały się 3 tomy.

Ustalono, że najbliższym zadaniem Archiwum Miejskiego w Łodzi będzie: przejęcie od poszczególnych Wydziałów Zarządu Miejskiego akt zakończonych i ulokowanie ich w Centralnej Składnicy Akt, wybrakowanie akt nie przedstawiających wartości archiwalnej, sporządzenie spisu wszystkich akt, dotyczących Łodzi, zwłaszcza znajdujących się w Warszawie, w szczególności: „akt b. generał-gubernatora warszawskiego” i „akt b. gubernatora piotrkowskiego”.

II. Z ŻYCIA SAMORZĄDU MIEJSKIEGO.

Postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta. W marcu 1937 roku Tymczasowy Prezydent Miasta powziął w zastępstwie Magistratu 66 postanowień.

Dla powzięcia postanowień zgłosił Wydział Prezydyalny 6, Wydział Finansowy 5, Wydział Podatkowy 5, Wydział Oświaty i Kultury 3, Wydział Opieki Społecznej 3, Wydział Zdrowia Publicznego 3, Wydział Techniczny 13, Wydział Plantacji 1, Wydział Gospodarczy 4, Wydział Przedsiębiorstw Miejskich 6, Gazownia Miejska 5 i Kanalizacja i Wodociągi 12 wniosków.

1 postanowienie dotyczy spraw personalnych, 15 — spraw finansowych, 5 — spraw podatkowych, 1 — spraw organizacyjnych, 1 — spraw budowlanych, 25 —

spraw gospodarczych, 4 — subwencji i stypendiów, 1 — spraw inwestycyjnych, 1 — spraw gruntowych, 4 — delegacji i 7 spraw różnych.

Z ważniejszych postanowień, powziętych przez Tymczasowego Prezydenta Miasta należy wymienić:

1. zawarcie umowy ze Spółdzielnią Harcerską „Czuj-Czyn” w sprawie zatrudnienia w charakterze udziałowców 9 wychowanków Wydziału Opieki Społecznej;
2. Delegowanie w charakterze przedstawiciela Gminy Miejskiej Łódź do Rady Nadzorczej Sp. Akc. „Kolej Elektryczna Łódzka” p. Franciszka Waszkiewicz oraz przyjęcie ponow-

nie osobistego mandatu członka Zarządu tejże Spółki z ramienia Gminy Miejskiej Łódź;

3. delegowanie p. inż. J. Brzozowskiego w charakterze przedstawiciela Gminy Miejskiej Łódź do Komitetu Organizacyjnego hurtowego targowiska warzywno-owocarskiego w Łodzi;
4. przyznanie jednorazowej subwencji w kwocie zł. 3800.— Komendzie Wojewódzkiej Policji Państwowej w Łodzi na urządzenie Izby Zatrzymań dla Nietleńców;
5. Przyznanie wywiadowcom poszczególnych wydziałów Zarządu Miejskiego ekwiwalentu pieniężnego za zniszczoną podczas pracy zawodowej w roku 1937 odzież i obuwie;
6. Zawarcie Umowy z Ubezpieczalnią Społeczną w Łodzi w sprawie współpracy z Zarządem Miejskim w dziedzinie walki z gruźlicą wśród mieszkańców m. Łodzi.
7. Przyznanie subwencji w kwocie złotych 1000.— Związkowi Pracy Obywatelskiej Kobiet — Oddział w Łodzi — na akcję dożywiania dzieci w świetlicach, prowadzonych przez tenże Związek.
8. Przyznanie kwoty zł. 300.— Starostwu Grodzkiemu Łódzkiemu na założenie kartoteki zawodowych żebraków i osób, wyludzających wsparcie.
9. Przyznanie jednorazowej subwencji w kwocie zł. 2000.— Łódzkiemu Obwodowi Miejskiemu Ligi Obrony Powietrznej Państwa na szkolenie przeciwlotniczo-gazowe ludności miasta Łodzi;
10. Zapisanie Zarządu Miejskiego w Łodzi na członka-założyciela Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Łodzi ze składką jednorazową zł. 1000.—;
11. Delegowanie z ramienia Gminy Miejskiej Łódź do Państwowej Rady Komunikacyjnej na okres 3-letni 1937—1940 roku w charakterze członka

p. inż. Karola Kauczyńskiego i w charakterze zastępcy członka p. inż. Jana Rybołowicza.

Z Rady Budowlanej. Rada Budowlana Wydziału Technicznego Zarządu Miejskiego na posiedzeniach swych, odbytych w marcu rb., rozpatrzyła 118 planów budowlanych, złożonych przez zainteresowanych obywateli, z których: 84 planów zatwierdzono, 6 zwrócono do uzupełnienia, 12 zwrócono bez zatwierdzenia, 15 zaopiniowano oraz 1 plan zawieszono.

Cenny dar dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łodzi. Dr. Zdzisław Mierzyński, długoletni działacz społeczny na terenie m. Łodzi, zasłużony lekarz, znany autor wielu cennych dzieł naukowych, przebywający obecnie w Krakowie, ofiarował Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łodzi cały swój prywatny księgozbiór liczący 804 tomów. Zbiór ten zgodnie z wolą ofiarodawcy, został podzielony w ten sposób, iż Biblioteka Publiczna zatrzymała dla siebie 465 tomów dzieł z zakresu historii Polski, literatury i filozofii; 134 tomów wydawnictw popularnych i beletrystycznych przekazano nowo tworzącej się Miejskiej Wypożyczalni Książek dla dorosłych na Cbojnach, zaś pozostałe 205 tomów dubletów oddano wskazanym przez doktora Mierzyńskiego społecznym instytucjom kulturalno-oświatowym.

Zarząd Miejski w Łodzi za cenny dar składa ofiarodawcy wyrazy serdecznego podziękowania.

Dekoracja i konserwacja grobów. Na wniosek Wydziału Plantacji Zarząd Miejski postanowił powierzyć dekorację i konserwację w latach 1937/38 i 1938/39 grobów: ś. p. M. Cynarskiego, kpt. Pogonowskiego, por. Al. Napiórkowskiego oraz 161 grobów Weteranów Powstań Narodowych, Inwalidów Wojennych i poległych za wolność, zarządowi cmentarzy rz.-katolickich w Łodzi oraz grób ś. p. Piotra Kona zarządowi cmentarza ewangelickiego w Łodzi na koszt Zarządu Miejskiego.

NEKROLOGI

W dniu 3 kwietnia 1937 roku zmarł, przeżywszy lat 62

ś.†P.

Walenty Bober

pracownik Wydziału Zdrowia Publicznego

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI

W dniu 11 kwietnia 1937 roku zmarł, przeżywszy lat 73

ś.†P.

Leopold Erland

emeryt miejski

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI

**RUCH SŁUŻBOWY PRACOWNIKÓW ETA-
TOWYCH ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI**

ZA MIESIĄC MARZEC 1937 ROKU.

A. PRZENIESIENIA:

a) urzędnicy:

Zazdrosiński Jan, referent Inspekcji Budowlanej przeniesiony z dniem 11. III. 1937 roku na równorzędne stanowisko do Wydziału Zrowia Publicznego z dotychczasowym uposażeniem.

b) niżsi funkcjonariusze:

Witasiak Józef, dozorca Wydziału Gospodarczego przeniesiony z dniem 25. III. 1937 roku na stanowisko gońca do Centralnej Ekspedycji z dotychczasowym uposażeniem.

B. PRZENIESIENIA W STAN SPOCZYNKU:*niżsi funkcjonariusze:*

Kroczyk Józef, zamiatacz Wydziału Gospodarczego z dniem 1. III. 1937 roku.

C. ZMARLI.*niżsi funkcjonariusze:*

Peszel Walter, woźny szkoły powszechnej z dniem 8 III. 1937 roku.

OBWIESZCZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi podaje do publicznej wiadomości, że Rada Miejska uchwałą Nr 51 z dnia 16 marca 1937 roku, powziętą na podstawie art. 4 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. 1936 r. nr 62, poz. 454) oraz art. 14 (1) ustawy z dnia 15 czerwca 1923 roku w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych, tudzież niektórych podatków budynkowych w brzmieniu art. 14 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 listopada 1936 roku o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym (Dz. U. R. P. nr 85, poz. 593) postanowiła pobrać w roku 1937 na rzecz Gminy Miejskiej Łódź od gruntów, położonych na obszarze m. Łodzi, dodatek komunalny do państwowego podatku gruntowego w wysokości 50° tegoż podatku wraz z oddzielnym dodatkiem, przewidzianym wyżej wymienionym dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 listopada 1936 roku.

Z wpływów tego dodatku otrzymują Izby Rolnicze udział w wysokości, przewidzianej art. 14(3) powołanej wyżej ustawy z dnia 15 czerwca 1923 roku

Dodatkowi nie podlegają grunty, stanowiące własność Gminy Miejskiej Łódź oraz dzierżawione przez Zarząd Miejski w Łodzi

Dodatek wymierzony i pobrany zostanie łącznie z państwowym podatkiem gruntowym na rok 1937.

W związku z powołaną na wstępie uchwałą Rady Miejskiej traci moc obowiązującą postanowienie Tymczasowego Prezydenta m. Łodzi nr 267/r z dnia 10 września 1936 roku (Łódzki Dziennik Wojewódzki z 1936 r. nr 23, poz. 404 i Dziennik Zarządu Miejskiego w Łodzi z 1936 r. nr 11 str. 796).

Łódź, dnia 2 kwietnia 1937 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta
(—) *M. Godlewski*
(MIKOŁAJ GODLEWSKI).

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. nr 14, poz. 134) Zarząd Miejski wzywa niżej wymienionych do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego przy ulicy Zawadzkiej 1 (front II piętro, pok. 12) celem odbioru pism, nadesłanych przez

2 Urząd Skarbowy w Łodzi:

a) nakazy płatnicze na państwowy podatek dochodowy na 1935 i 1936 r.

Nr ks. bier.	6298	Joskowicz Dyna, 11 Listopada 11
" " "	6233	Słupel Roman, Mielczarskiego 12
" " "	6259	Wołkowicz Szyja, Nowomiejska 6
" " "	2661	Naftolej, sp. z ogr. odp. 11 Listopada 91
" " "	6162	Goldberg Szlama Hilel " 47
" " "	6171	Kowalski Władysław (doręczyć A. Głuchowi), Ogrodowa 28
" " "	6204	Hagenbastowa Luiza, Al. Unii 1
" " "	6205	Haberman Henryk, Gdańska 7
" " "	6198	Fajgenbaum Jakób, 11 Listopada 33
" " "	6113	Prentki Szymon, " 72
" " "	6212	Kagan Chaja, Zawadzka 49
" " "	6199	Faktor Jakób, 11 Listopada 6
" " "	2900	Pür Jan, Piotrkowska 3

Nr ks. bier.	1400	Chanachowicz Basia,	11 Listopada	18
" "	5883	Rotkopf Calel,	Ogrodowa	10
	b)	nakaz płatniczy na państwowy podatek przemysłowy od obrotu na 1933 r.		
Nr ks. bier.	2362	Nutkiewicz Zelig,	Podrzeczna	31
	c)	zawiadomienia o orzeczeniu na odwołanie		
Nr rej. odw.	99/34	Kurowski Jan,	11 Listopada	132
" "	100/34	" "	" "	132
" "	101/34	" "	" "	132
	d)	orzeczenia karne:		
Nr rej. karn.	218/36	Faktor Jakób,	11 Listopada	6
" "	200/36	Rozental Alszel,	Podrzeczna	2
" "	254/36	Knobel Abram,	Zawadzka	53
" "	253/36	Glater Izrael,	Gdańska	25
" "	135/37	Rozenes Naftali,	Ogrodowa	20
" "	57/37	Kerszner Bluma,	Al. I Maja	37
" "	203/36	Eliassonowa Anna,	Zachodnia	37
" "	206/36	Wegman Pinkus,	Zawadzka	29
" "	41/37	Rappoport Rywka,	Ogrodowa	3
" "	150/37	Rozenblum Dwojra,	Gdańska	16.

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenia uważa się za uskutecznione.

Łódź, dnia 18 marca 1937 r.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) *M. Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. nr 14, poz. 134) Zarząd Miejski zwoya niżej wymienionych do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego przy ulicy Zawadzkiej 1 (front II piętro, pok. 12) celem odbioru pism, nadesłanych przez Urzędy Skarbowe:

12 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nakaz płatniczy na podatek wojskowy na 1936 rok.

Nr ks. bier. 70 Chmielewski Zygmunt, Kraszewskiego 10/12.

5 Urząd Skarbowy w Łodzi:

nakazy płatnicze na państwowy podatek dochodowy na 1936 r.

Nr ks. bier.	3534	Abramowicz Szyja,	Drukarska	4
" "	3381	Apel Dawid,	Zgierska	94
" "	374	Cieniewski Zygmunt,	Św. Antoniego	8
" "	705	Frydrych Chil,	Limanowskiego	26
" "	3508	Jurek Józef,	Wrześnieńska	52
" "	1444	Kliger Abram,	Zgierska	56
" "	3561	Korszel Artur,	Srebrna	14
" "	3612	Królikowski Kazimierz,	Włodzimierska	17
" "	1656	Kutnowski Lajb,	Limanowskiego	28
" "	3745	Kwiatkowski Władysław,	Malinowa	11
" "	1764	Zgierska Rocha,	Zgierska	10
" "	3717	Libman Józef,	Zgierska	30-a
" "	3746	Luftman Chaim,	Lutomierska	3

Nr ks. bier.	1877	Mak Perla, Zgierska 84
" "	"	3569 Marzęcki Icek, Lotnicza 3
" "	"	2087 Nomberg Binem, Bazarna 7
" "	"	3628 Polański Luzer, Drewnowska 9
" "	"	2428 Rozenberg Łaja, Limanowskiego 145 - 144
" "	"	3757 Rozental Szaja, Wrześnieńska 3
" "	"	2523 Samburski Szmul Jakób, Zgierska 28
" "	"	3587 Szajewicz Mordka, Limanowskiego 35
" "	"	3686 Tabacznik Motyl, Drewnowska 33
" "	"	3688 Warski Wiktor, Wesola 11
" "	"	3687 Warszawska Bluma, Zgierska 76
" "	"	3766 Zamel Szmul Lajb, Zgierska 40.

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenia uważa się za skuteczne.

Łódź, dnia 23 marca 1937 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) *M. Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI).

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 35 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 lutego 1923 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. Ust. R. P. nr 23, poz. 202) Zarząd Miejski podaje do publicznej wiadomości, iż wobec niezgłoszenia przez osoby zainteresowane zarzutów stały się prawomocne, sporządzone na podstawie ogólnego planu zabudowania m. Łodzi, zatwierdzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 28 marca 1935 roku za nr BO-34-1-61, szczegółowe plany zabudowania terenów przylegających do: ul. Cegielnianej od osi ul. d-ra Sterlinga do osi ul. Matejki w pasie po 20 m, obustronnie wzdłuż osi ulicy i jej przedłużenia; od osi ul. Matejki do osi ul. Południowej w pasie po 25 m. obustronnie wzdłuż osi przedłużenia ul. Cegielnianej.

Omawiane plany zabudowania przechowane są w Oddziale Regulacji Miasta, Plac Wolności 14, pokój 47 i mogą być przeglądane przez zainteresowanych codziennie oprócz niedziel i świąt w godzinach od 10-tej do 12-tej.

Łódź, dnia 30 marca 1937 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) *M. Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI).

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi podaje do publicznej wiadomości, iż zgodnie z § 2 Zarządzenia Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dn. 2 września 1930 r. w sprawie przepisów miejscowych o skanalizowaniu i połączeniu nieruchomości z kanałami ulicznymi oraz o warunkach korzystania z tych kanałów w m. Łodzi (Ł. Dz. Woj. nr 28, poz 335 z 1930 r.) z dniem 1 kwietnia 1937 r. zostają oddane do użytku publicznego kanały miejskie na następujących ulicach, lub ich częściach:

- 1) Przejazd od Kilińskiego do Dowborczyków nr pol. 21— 27 i 40 - 52
- 2) Kilińskiego od Nawrot do Fabrycznej „ „ 113—169 i 108 - 168

3) Nawrot od Targowej do Wodnej	nr pol.	62— 78 i 65— 75
4) Głównej od Sienkiewicza do Dowborczyków	„ „	23— 59 i 22— 56
5) Orlej od Sienkiewicza do Kilińskiego		wszystkie
6) Wigury od Piotrkowskiej do Kilińskiego		wszystkie
7) Południowej od Sterlinga do Magistrackiej	„ „	51— 69 i 58— 86
8) P. O. W. od Narutowicza do Składowej	„ „	12— 20
9) Stanisława od Piotrkowskiej do końca		wszystkie
10) Skorupki od Piotrkowskiej do końca		wszystkie
11) Radwańskiej od Piotrkowskiej do Żeromskiego	„ „	1— 35 i 2— 30
12) Żwirki od Piotrkowskiej do Żeromskiego		wszystkie
13) Żeromskiego od Bandurskiego oraz przedłużenie Żeromskiego i Nowo-Pańska do końca	„ „	115—129 i 104—170
14) Gdańskiej od Bandurskiego do końca	„ „	133-a—165 i 136—190
15) Wólczańskiej od Bandurskiego do Czerwonej	„ „	133—223 i 122—234-a

W myśl powołanego na wstępie § 2, przepisów miejscowych właściciele nieruchomości, przylegających do wyżej wymienionych ulic lub ich części, obowiązani są skanalizować swe nieruchomości i połączyć je z miejską siecią kanalizacyjną w terminie jednego roku, licząc od dnia 1 kwietnia 1937 r. pod skutkami zastosowania środka przymusowego, przewidzianego w art. 4 lit. c Rozp. Prez Rzpłitej z dn. 22. III. 28 r. o post. przym. w adm. (Dz. U. R. P. nr 36, poz. 342) zmienionego Rozp. Prez. Rzpłitej z dnia 28.12. 34 r. (Dz. U. R. P. nr 110, poz. 976) oraz w § 3 wyżej cytowanych przepisów miejscowych.

Łódź, dnia 1 kwietnia 1937 roku

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) *Mikołaj Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. 1936 r. nr 14, poz. 134) Zarząd Miejski wzywa niżej wymienionych do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego przy ulicy Zawadzkiej 1 (front II piętro, pok. 12) celem odbioru pism, nadesłanych przez Urzędy Skarbowe:

I Urząd Skarbowy w Łodzi:

nakazy płatnicze na państwowy podatek dochodowy na 1932, 1935 i 1936 r.

Nr ks. bier.	3250	Bando Josek, Piotrkowska 189
„ „ „	1015	Joskowicz Chaim Mend., Gdańska 92
„ „ „	1801	Parolczyk Józef, Bandurskiego 6
„ „ „	776	Górecka Zofia, Żwirki 6
„ „ „	246	Buhle Ryszard S-cy, Gdańska 162
„ „ „	3464	Klajnplac Szlama, Wólczańska 128
„ „ „	3507	Landau Ignacy, Piotrkowska 157
„ „ „	3515	Rozenblum Aron Icek, Piotrkowska 101
„ „ „	3405	Pozner Icek Majer, Andrzeja 36
„ „ „	3395	Ajzen Żelazo, Vel Szoel, Al. Kościuszki 56
„ „ „	3040	Braun Elizer, Zakątna 85
„ „ „	216	Braun Markus, Piotrkowska 117
„ „ „	1345	Langer Juliusz, Wólczańska 157
„ „ „	2579	Wajskopf Moszek, Andrzeja 38
„ „ „	3419	Frydenberg Aleksander, Kopernika 42
„ „ „	2400	Szwarcbard Majer, Żeromskiego 78

Nr ks. bier.	906	Hofman Aleksander, Wólczańska 126
" " "	1361	Leder Adolf Stanisław, Wólczańska 140
" " "	1308	Kahan Maksymilian, Bandurskiego 12
" " "	33	Anders Gustaw, Łąkowa 10

7 Urząd Skarbowy w Łodzi:

a) nakaz płatniczy na państwowy podatek dochodowy na 1936 r.

Nr ks. bier. 3157 Szulc Wilhelm, Skarbowa 14

b) Orzeczenie karne

Nr rej. karn. 64/672 Szulc Wilhelm, Skarbowa 14.

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenia uważa się za skuteczne.

Łódź, dnia 6 kwietnia 1937 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) *Mikołaj Godlewski*

(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. nr 14 poz. 134) Zarząd Miejski wzywa niżej wymienionych do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego przy ulicy Zawadzkiej 1 (front II piętro, pok. 12) celem odbioru pism, nadesłanych przez Urzędy Skarbowe:

1 Urząd Skarbowy w Łodzi:

nakazy płatnicze na państwowy podatek przemysłowy od obrotu na 1930 rok	Goldberg Lejzor, ul. Wólczańska nr 91
na 1931 " " " " " "	" " " " " " 91
na 1932 " " " " " "	" " " " " " 91

wezwanie do stawienia się w charakterze obwinionego z dnia 1 kwietnia 1937 r. Goldberga Lejzora ul. Wólczańska 91.

8 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nakazy płatnicze na państwowy podatek dochodowy na 1934, 1935 i 1936 r.

Nr. ks. bier.	74	Arbus Perla, Sterlinga 12
" " "	113	Barbinel Chil, Piłsudskiego 7
" " "	4581	Bermic Gitla, Południowa 30
" " "	4589	Bernchajm Chawa, Kilińskiego 18
" " "	591	Czerniakow Berek, Południowa 32
" " "	214/6	Dyzenhaus Chil, " 18
" " "	4580	Edelsztajn Hinda Łaja, " 2
" " "	80/7	Erdynast Herman, Pomorska 13
" " "	799	Farber Izrael-Majer, Południowa 18
" " "	878	Fogel Rachmil, Solna 7
" " "	273/8	Fuks Chaim Chaskiel, Piotrkowska 191
" " "	80,9	Gedalewicz Gitel Łaja, Północna 13
" " "	1129	Goldberg Ela, Północna 7
" " "	4349	Goldman Motel, Kilińskiego 19
" " "	20/11	SSwie Grossa Szlamy, Północna 8
" " "	4712	Grynberg Moszek, Południowa 10
" " "	20/12	Halberg Szlama, Pomorska 23
" " "	96/12	Hauptman Rafał, Pl. Wolności 9

Nr ks. bier.	1547	Ickowicz Abram, Sterlinga 14
" " "	1705	Kanew Rywka, Południowa 15
" " "	4162	Krúger Gitla, Nowomiejska 13
" " "	4223	Linzenberg Pinkus, Piotrkowska 6
" " "	2297	Luksenburg Rywen Pink., Południowa 34
" " "	2284	Lubiński Henryk, Sterlinga 18
" " "	4720	Łuszczewski Józef, Pomorska 24 m. 26
" " "	4722	Mandelbaum Szyja, Południowa 18
" " "	2382	Margolin Juliusz, Wiśniowa Góra
" " "	1940	Krakowski Jakób, " "
" " "	2502	Mokwińska Serafina Kilińskiego 15
" " "	2599	Neufeld Izrael, Piotrkowska 8
" " "	4736	Neumark Szulim, Piłsudskiego 25
" " "	2690	Ostrowiecka Sala, Zakątna 28
" " "	4724	Piotrkowska Luba, Nowomiejska 11
" " "	2970	Rotsztajn Fiszel, Południowa 32
" " "	4554	Rozencwajg I. K., Nowomiejska 11
" " "	3044	Rozenrot Gerla Hinda, Pomorska 50
" " "	4609	Szczebakowski Hersz, Piłsudskiego 21
" " "	265/30	Szulmajster Abram, Północna 5
" " "	165/35	Winkel Czesław, Ludwiki 11
" " "	3944	Zaczewski Lajzer, Pomorska 3
" " "	157/37	Zander Wigdor, Południowa 42
" " "	4439	Zygielman Dwojra, Piłsudskiego 15

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenia uważa się za uskutecznione.

Łódź, dnia 8 kwietnia 1937 roku
Tymczasowy Prezydent Miasta
(—) *Mikołaj Godlewski*
(MIKOŁAJ GODLEWSKI)

OGŁOSZENIE.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonariuszów firmy „Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu Mięsnego S. Diszkin Spółka Akcyjna w Łodzi” odbędzie się dnia 29 kwietnia 1937 r., o godzinie 18-ej w kancelarii notariusza Bronisława Lisowskiego w Łodzi, przy ulicy Piotrkowskiej nr 96. Porządek Obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego. 2) Przyjęcie sprawozdania i bilansu za rok operacyjny 1936 oraz protokołu komisji rewizyjnej. 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysku i strat oraz decyzji w sprawie pokrycia strat za rok sprawozdawczy i udzielenie pokwitowania zarządowi. 4) Wybory członków zarządu i komisji rewizyjnej. 5) Budżet i plan działalności Zarządu Spółki na rok 1937. 6) Upoważnienie zarządu do nabywania, zbywania lub obciążania nieruchomości, stanowiących własność Spółki jako też do wydzierżawiania przedsiębiorstwa Spółki lub jego części. 7) Zmiana § 14 Statutu Spółki, uzgodnionego z prawem o Spółkach Akc. w formie aktu rejentalnego sporządzonego przez rej. Kaz. Rossmana dn. 22. XI. 1930 r. nr Rep. 5239, który ma otrzymać następujące brzmienie, „Ogłoszenia statutowe, w przypadkach przez prawo przewidzianych, Spółka drukować będzie w „Monitorze Polskim”. 8) Wolne wnioski. Akcjonariusze pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zdeponować w Biurze Zarządu akcje lub kwity na deponowane akcje w polskich instytucjach bankowych, względnie u notariusza.

OGŁOSZENIE.

Wacław Krawczyński, zam. w Łodzi przy ul. Kątnej nr 56, zagubił kartę rzemieślnicza, wydaną w 1928 roku przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Fajga Tauba, zam. w Łodzi przy ul. Pomorskiej nr 69, zagubiła potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Firma „Zygmunt Dmowski”, Łódź, ul. Piotrkowska nr 174 (dawniej ul. Piotrkowska nr 150), unieważnia kwity koncesyjne na prawo jazdy taksówkami, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Zelman Feldman, zam. w Łodzi przy ul. Rokicińskiej nr 43, zagubił kartę rzemieślniczą, wydaną przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Kania Rajchert, zam. w Łodzi przy ul. Kilińskiego nr 50, zagubił potwierdzenie zgłoszenia nr 16436 na prowadzenie składu odpadków fabrycznych, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Chaim Szac, zam. w Łodzi przy ul. Piłsudskiego nr 21, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Szoel Szpigielman, zam. w Łodzi przy ul. Gdańskiej nr 92, zagubił dowód zastawu nr 67/4/645, wydany przez Komunalną Kasę Oszczędności m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Mordka Klajnman, zam. w Łodzi przy ul. Kamiennej nr 15 zagubił zaświadczenie na kontyngent nr 88, wydany przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi na mięso uboju rytualnego.

OGŁOSZENIE.

Filia Żydowskich Rzeźników przy ul. Wólczańskiej nr 119, zagubiła potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Noech Rywen Litmanowicz, zamieszkały w Łodzi przy ul. Brzezińskiej nr 7, zagubił kartę rejestracji wojskowej, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Lajbuś Jakubowicz, zamieszkały w Łodzi przy ul. Południowej nr 34, zagubił kartę rejestracji wojskowej, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Józef Leżon, zamieszkały w Łodzi przy ul. Przejazd nr 4, unieważnia zagubiony kwit na sumę zł. 170.—, a wydany przez Kasę Miejską m. Łodzi.
